

ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้ กับครูต้นแบบ

การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง”

โดย ครูอริยา กิรติชีวัน ครูต้นแบบ ปี 2542
วิชา ภาษาอังกฤษ
ระดับ มัธยมศึกษา

สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรื

371.102 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส 691 ร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง”

โดย ครูอริยา กิรติชีวัน, กรุงเทพฯ : 2545.

44 หน้า

ISBN 974-241-384-3

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ 2. อริยา กิรติชีวัน 3. ชื่อเรื่อง

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง”
โดย ครูอริยา กิรติชีวัน

สิ่งพิมพ์ สกศ.   อันดับที่ 49/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1   มีนาคม 2545

จำนวน   3,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่   สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

โทรศัพท์ 0-2668-7123

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์   บริษัท ดับบลิว. เจ. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด
199/19 ถนนวิภาวดีรังสิต พญาไท กทม.
โทรศัพท์ 0-2616-3400-5

...ร่างกายของเรานั้น
ธรรมชาติสร้างมาสำหรับให้
ออกแรงใช้งาน มิใช่ให้อยู่เฉย ๆ ถ้าใช้แรง
ให้พอเหมาะพอดีโดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรง
ดล่องแคล่ว และคงทนยั่งยืน ถ้าไม่ใช้แรงเลย
หรือใช้ไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้
แต่จะค่อย ๆ เสื่อมไปเป็นลำดับ และหมดสมรรถภาพไป
ก่อนเวลาอันสมควร ดังนั้นผู้ที่ปรกติทำกรงาน
โดยไม่ได้ใช้กำลัง หรือใช้กำลังแต่น้อย จึงจำเป็น
ต้องหาเวลาออกกำลังกายให้เพียงพอกับ
ความต้องการตามธรรมชาติเสมอ
ทุกวัน...

พระบรมราโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
17 ธันวาคม 2523

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “**ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ**” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริง ในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทางและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญและมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธีระ แสง...
ง...
(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
กว่าจะเป็นครูต้นแบบ	1
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4
การสอนแบบ : สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4
ตัวอย่าง แผนการสอน	8
ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา	13
ตัวอย่าง โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้	17
ตัวอย่าง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้	21
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน	23
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง	25
แนะนำครูต้นแบบ 2542	35
คณะผู้ดำเนินการ	36

การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้
ด้วยตนเอง”

กว้างจะเป็น...

ครุต้นแบบ

ครูอริยา กิรติชีวัน เป็นครุต้นแบบวิชาภาษาอังกฤษ ปี 2542 อยู่บ้านเลขที่ 338 ซอยมหาเศรษฐี ตำบลตันธงชัย ถนนพระเจ้าทันใจ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เริ่มรับราชการครูเมื่อปี 2521 จนถึงปัจจุบันรวมรับราชการครู 22 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย และได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน

จากการที่ครูไม่เคยหยุดนิ่ง และนิสัยให้ความเป็นกันเองกับเพื่อนครูในการถ่ายทอดความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีกับเพื่อนครูอยู่เสมอ ด้วยการสร้างความเข้าใจ และเป็นวิทยากรนิเทศฝึกอบรม ทั้งด้านการศึกษาหลักสูตร การเขียนแผนการสอน การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลสภาพจริง การจัดทำแฟ้มสะสมงาน การวิจัยชั้นเรียน จึงมีความคิดและมั่นใจในการที่จะชักชวนเพื่อนครูในหมู่กัลยาณมิตร สร้างศักยภาพของครู โดยพยายามสร้างแรงจูงใจให้เพื่อนครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ครูพัฒนา
ขึ้นมา นั้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ
ได้พัฒนางานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การสร้างสรรค์
สื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นสื่อจริง (Authentic
learning) เป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเพลิดเพลินในการเรียน ได้ทั้งสาระ
ความรู้และความบันเทิง

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้
ด้วยตนเอง”

จากแนวปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ที่เน้นให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองให้มากที่สุด เพื่อจะได้รู้จักตนเอง ผู้เรียนมีเสรีภาพในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มากที่สุด ผู้เป็นครูก็ต้องเป็นผู้นำในสังคม สร้างระเบียบ แบบแผนที่เหมาะสมให้เกิดขึ้น ครูมีหน้าที่ในการสอนกระบวนการประชาธิปไตยให้ผู้เรียนโดยเฉพาะ ต้องการให้นักเรียนสามารถนำกระบวนการนี้ไปใช้ในชีวิตจริงให้ได้ ครูจึงมีความเชื่อมั่นว่า ผู้เป็นครูควรจัดการเวลาสำหรับจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น ให้เสรีภาพกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในความเป็นจริงของชีวิต และทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อตนเอง และส่วนรวมให้มากที่สุด จึงได้เลือกใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักสำคัญ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษทุกครั้ง ครูจะให้ผู้เรียนเลือกจัดกลุ่มเอง ซึ่งพยายามชี้แนะไม่ให้ผู้เรียนจัดสมาชิกกลุ่มเกิน 6 คน ให้ผู้เรียนยอมรับในเหตุผล มีการเลือกผู้นำกลุ่ม (Tutor) เอง ปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่ม ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน มีการบันทึกผลการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดผลการเรียนรู้

ที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างให้ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข เพราะกระบวนการกลุ่ม ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางด้านภาษาร่วมกัน

กล่าวคือผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกพูดภาษาอย่างจริงจัง เพราะในชั้น ฝึกกิจกรรม ครูอริยาจะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนจับคู่ (Pair work) ฝึกพูด ภาษาสนทนาโต้ตอบกันตามแบบฝึกและจากเทปเพื่อฟัง (Native Speaker) และพัฒนาจนเกิดความคล่องแคล่ว แล้วให้ผู้เรียนกำหนดสถานการณ์สมมุติ (Role Play) เพื่อทักษะพูดได้อย่างอิสระ โดยครูคอยสังเกตพฤติกรรม และประเมินผลตามสภาพจริง จึงทำให้ชั้นนำเสนอผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นไปอย่างแท้จริง เพราะผู้เรียนได้พูดภาษาอังกฤษ สนทนาโต้ตอบตาม สถานการณ์ที่ใกล้กับความเป็นจริง มีครูคอยชี้แนะแก้ไข ให้กำลังใจ ทำให้ ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจที่จะพูดภาษาอังกฤษได้มากยิ่งขึ้น ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการใช้ ภาษาสื่อสาร (Communicative Approach) มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะพูดมากยิ่งขึ้น

กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

หลักการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิก ควรมีประมาณ 4-6 คน 2. ให้สมาชิกหมุนเวียนผัดเปลี่ยนกลุ่ม ผลัดกันทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม (Tutor) 3. เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
บทบาทของครู
ครู เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือ ในคราวจำเป็น และคอยกระตุ้นและให้แรงเสริม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม (Group Teaching) ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้รวมกลุ่ม (Co-operative Learning) จากแนวคิดของโรเบิร์ต อี สลาวิน (Robert E. Slavin, 1990) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มประมาณ 4-6 คน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนช่วยเหลือกันจนบรรลุเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้รวมกลุ่ม เป็นสิ่งที่ครูอริยาได้ยึดถือ และนำมาปฏิบัติทุกครั้งที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับชั้น ซึ่งมีนักเรียนชั้นละเกือบ 60 คน จึงต้องใช้วิธีแบ่งกลุ่ม

จากแนวคิดที่ได้ศึกษาเรียนรู้ ในแนวคิดหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมกลุ่ม เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางจิตวิทยาของผู้เรียน โดยมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จัดเตรียมแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนสะดวกในการฝึกในกลุ่ม จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาในรูปแบบกลุ่ม มีการวางแผนประเมินผลพฤติกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง โดยอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในรูปแบบการเรียนแบบกลุ่ม

การจัดกิจกรรมภาษาพาเพลิน (English Through Song)

ครู ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ในขั้น Presentation Stage โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นำ เพราะเพลงเป็นสื่อที่มีความไพเราะในอรรถรสของภาษา ผู้เรียนให้ความสนใจมาก เป็นสื่อที่มีความเข้าใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข และเพลิดเพลินกับการเรียนภาษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครูจึงได้นำเพลงที่คัดสรรแล้วมาเป็นสื่อการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะมั่นใจว่าจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สำนวนภาษา ได้เลียนเสียงภาษาได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้เรื่อง พยางค์ เน้นเสียง (Stress) จึงใช้เพลงเพื่อการฝึกทักษะ เพราะเพลงจะมีท่วงทำนองที่ไพเราะได้จังหวะ ลงเสียงเน้นที่ถูกต้องเสมอ นอกจากนี้ ยังพบว่า การร้องเพลงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียนภาษาได้มากยิ่งขึ้น ครูจึงได้เลือกสรรเพลงที่มีท่วงทำนองไพเราะ มีคำง่าย ๆ มีเนื้อหาสาระ และอรรถรสของภาษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ต้องการสอน คือ

- การออกเสียง (Pronunciation)
- คำศัพท์ (Vocabulary)
- สำนวนภาษา (Idioms)
- โครงสร้างทางภาษา (Structure)
- การอ่าน (Reading)
- การเขียน (Writing)
- การฟัง (Listening)
- การพูด (Speaking)

นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้ให้เกิดทักษะเชิงสร้างสรรค์ มีความประทับใจ ในความงาม และซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้ผู้เรียนรักภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ตระหนักว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ ตามจุดประสงค์ที่วางไว้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทาง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

อย่างมีความสุข เพราะสื่อเพลงช่วยเร้าใจ และจูงใจให้ผู้เรียนให้ความสนใจในบทเรียน ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนที่เรียนช้าเข้าใจบทเรียนง่ายและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมการแสดงออก ทั้งในส่วนรายบุคคลและพหุติกรรมกลุ่ม ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนภาษา เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแนวทางการจัดการการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ว่า “จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้สื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ หลากหลาย”

ตัวอย่าง แผนการสอน

แผนการสอนที่ 13 จำนวน 2 คาบ

1. เรื่อง เพลง Love me Tender

2. สาระสำคัญ

การบรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสของคำประพันธ์เพลงได้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ศัพท์ สำนวนภาษา โครงสร้างที่เหมาะสม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดประสงค์ปลายทาง

บรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสของคำประพันธ์เพลงได้

4. จุดประสงค์นำทาง

1. อ่านคำประพันธ์เพลงได้ถูกต้อง
2. ร้องเพลงได้ถูกต้อง
3. บอกสำนวน โครงสร้าง ได้ถูกต้อง
4. เลือกใช้สำนวนภาษาได้เหมาะสม
5. เขียนบรรยายเพลงได้

5. เนื้อหาสาระ

1. Vocabulary Focus : fulfill, tender
2. Grammar Focus : การใช้ Adverb, Adjective
3. Communication Focus : Love me tender, love me true
Never let me go. Till the
end of time

6. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

6.1 Presentation Stage :

ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนฟังเพลง Love me tender จาก Music Video แล้วซักถามนักเรียนด้วยคำถาม

T : Do you like this song. ?

S1 : Yes, I do.

T : Can you tell the name of this song. ?

S2 : Yes, I can. / No, I can't.

T : Please tell me the name of this song.

S3 : Love me tender.

T : What kind of this song. ?

S4 : Love.

นักเรียนร้องเพลง Love me Tender.

6.2 Practice Stage :

นักเรียนร้องเพลงและดูเนื้อร้องจากแบบฝึกคือเพลง

“Love me tender”

นักเรียนฝึกร้องเพลงจนคล่อง ครูสังเกตพฤติกรรม

ประเมินผลครั้งที่ 1

ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน ดูแบบฝึกทักษะเพลง Love me tender แล้วอ่าน 1-2 รอบ เพื่อตรวจความถูกต้องของการอ่านคำประพันธ์เพลง ครูคอยชี้แนะ แก้ไขเพิ่มเติม

นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกสำนวนภาษา ที่นักเรียนชื่นชอบแล้ว นำเสนอเช่น

G1 : Love me tender, love me sweet.

Never let me go.

G2: Love me tender, love me true,

All my dreams fulfill,

For my darling. I love you,

And I always will.

ครูอธิบายเพิ่มเติมการใช้สำนวนภาษาเพิ่มเติม เช่น การใช้สำนวนภาษา Love me tender ควรจะเป็น love me tenderly (เพราะเป็นการใช้ Adverb ขยาย Verb คือ tenderly ขยาย love แต่ในเนื้อเพลงใช้ tender)

G3: Love me tender, love me long.

Take me to your heart.

G4: Love me, Love me dear,

Tell me you're mine.

I'll be yours through all the years.

Till the end of time.

ครูอธิบายเพิ่มเติม อาจใช้ love me dearly แทน love me dear

6.3 Production Stage :

นักเรียนแต่ละคนเลือกนำเสนอสำนวนภาษาจากเพลง Love me tender เพื่อบรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสเกี่ยวกับบุคคลที่ชื่นชอบ

นักเรียนประเมินผลงานซึ่งกันและกัน แล้วนำเสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนประเมินผล เลือกผลงานที่มีคุณภาพนำเสนอ จัดบอร์ด นักเรียนเลือกสำนวนภาษาที่ประทับใจ บรรยายบุคคลอื่น ๆ ที่ชื่นชอบ

จัดทำชิ้นงาน (folio) สะสมในแฟ้มงาน เพื่อประเมินคุณภาพการเรียนรู้ โดยรวมอีกครั้ง

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ บูรณาการไปสู่วิชาภาษาไทย วิชาศิลปะประยุกต์ได้

สนทนาทักทายและใช้ประโยคคำสั่ง ครูสังเกตพฤติกรรมแล้ว ประเมินผล อธิบายเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุง

7. สื่อ อุปกรณ์การสอน

1. เพลง Love me tender จาก Music Video
2. แบบฝึกทักษะ Language Practice
3. แบบฝึกทักษะ Grammar Focus (การใช้ Adverb)

8. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัด
2. สังเกตพฤติกรรม
3. ประเมินคุณภาพงาน
4. ประเมินผลการเรียนรู้
5. เกณฑ์การวัด
นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ในระดับ 8-10
นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ A = ดีมาก B = ดี C = ปานกลาง
นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ต่ำกว่า D ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น
6. เครื่องมือวัด/แบบสังเกตพฤติกรรม
7. ผลงานนักเรียน

9. กระบวนการที่ใช้

1. กระบวนการเรียนภาษา
2. กระบวนการกลุ่ม
3. กระบวนการปฏิบัติ

10. กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนเลือกสรรเพลง หรือโคลงที่มีสำนวนภาษาที่ไพเราะ มาบรรยายความซาบซึ้งในบุคคลหรือสิ่งอื่น ๆ รอบตัว

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่ม/วิชา อ. 017 ภาษาอังกฤษ ม. 4 จำนวน 72 คาบ

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
1	พูดสนทนาโต้ตอบได้	1. Greeting /Parting 2. Introducing 3. Directions 4. Thanking	8
2	เขียนแนะนำตนเองได้	1. Resume 2. Letter 3. Application 4. Family Tree	8
3	ฟังสารที่กำหนดให้แล้วสรุปได้	1. Songs 2. Conversations 3. Dramas 4. News	8
4	อ่านสารแล้วจับใจความสำคัญได้	1. Sings 2. Classified Advertisement 3. News 4. Short Stories 5. Famous People	10
5	เขียนบรรยายสรุปได้	1. Persons 2. Places 3. Events 4. Animals 5. Nature 6. Instructions 7. Hobbies 8. Sports	16

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
6	พูดบรรยายสรุปได้	1. Famous Person 2. Amazing Places 3. Special Events 4. Pets 5. Sports 6. Current News	12
7	ฟังสารแล้วแสดงความคิดเห็นได้	1. Fashion 2. Sports 3. Entertainment 4. Songs 5. Fables 6. Advertisement 7. News	
8	มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและตระหนักในคุณค่ารวมของการใช้ภาษาอังกฤษ		

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

วิชา อ. 017 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
1	พูดสนทนาโต้ตอบได้	(Theme) 1. Greeting/Parting 1.1 Greeting (Topic) 1.2 Parting (Topic) 2. Introducing (Theme) (Topic)	2 2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
2	พูดสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับ	3.Directions (Theme) 3.1 At school (Topic) 3.2 At the Airport (Topic) 3.3 At the Attraction Area (Topic) 4.Thanking (Theme)	2 2
3	เขียนแนะนำตนเองได้	1. Resume (Theme) 2. Letter (Theme) 3.Application (Theme) 4.Describing (Theme) Family Tree (Topic)	2 2 2 2
4	ฟังสารที่กำหนดให้แล้วสรุปได้	1. Song (Theme) 1.1 เพลง Beautiful Sunday (Topic) 2.Conversations (Theme) เรื่อง Vacations (Topic) 3.Dramas (Theme) Pan Thai Norasing (Topic) 4.News (Theme) Mother's Day (Topic)	2 2 2 2
5	อ่านสารแล้วจับใจความสำคัญได้	1. Signs (Theme) 1.1 Traffic Signs (Topic) 1.2 Instructions (Topic) 1.3 Warning Signs (Topic) 2.Advertisement (Theme) 2.1 Job Ads. (Topic) 2.2 Food Ads. (Topic)	2 2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
		3. News (Theme) Environment (Topic)	2
		4. Short Stories (Theme) Adventure (Topic)	2
		5. Famous People (Theme) "Chuan Leekpai" (Topic)	2
6	เขียนบรรยายสรุปได้	1. Person (Theme) (Mother + Father) (Topic)	2
		2. Important Place (Theme) Elephant Training Center (Topic)	2
		3. Loy Krathong Festival (Theme)	2
		4. My pets (Topic)	2
		5. Chae Son Water Falls (Topic)	2
		6. Instructions (Topic)	2
		7. My hobbies (Topic) My favorite spots (Topic)	2
7	พูดบรรยายสรุปได้	1. Chuan Leekpai (Topic)	2
		2. Elephant Training Center (Topic)	2
		3. Loy Krathong Festival (Topic)	2
		4. My lovely pet (Topic)	2
		5. My favorite sport (Topic)	2
		6. Drugs (Topic)	2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
8	ฟังสารแล้วแสดงความคิดเห็นได้	1. Fashion (Hair Style) (Topic) -Hair Style -Dress Style 2. Football Euro (Topic) -Football 3. T.V. Program (Topic) -Nov 4. Sad Movies (Topic) 5. The Frogs and the Leader (Topic) 6. Movies Stars (Topic) 7. Cencert/Shows (Topic)	1 2 1 2 1 1 2
		รวม	72

ตัวอย่าง โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้

1. ชื่อ โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษหลัก อ. 017
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

2. ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายมุ่งเน้นเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการเรียน จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้ สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรคาดหวัง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ
2. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้
4. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของผู้เรียน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อประโยชน์ต่อครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาของบุคลากรในสถานศึกษา
3. เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรคาดหวัง

5. แนวคิด หลักการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา

1. พัฒนาแผนการเรียนรู้ เน้นกระบวนการและ ใช้ CIPPA MODEL
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเรียนภาษา
3. พัฒนาแบบฝึกทักษะ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการวัดสภาพจริง

6. วิธีดำเนินการวิจัย

- 6.1 สื่อ
- ทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ
  - ทำแบบฝึกทักษะ (พัฒนาปรับปรุง) - แบบสังเกต
  - ทำเครื่องมือวัดและประเมินผล - แบบประเมินผล

วิธีการ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย

ใช้ Constructivism

ใช้ CIPPA Model

ใช้ระบบ 3 P - Presentation Stage

- Practice Stage

- Production Stage

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา

-ใช้กระบวนการกลุ่ม

-ใช้กระบวนการ Peer Group

-ใช้กระบวนการเรียนภาษา

-ใช้กระบวนการนิเทศคู่สัญญา (เพื่อนช่วยเพื่อน)

-ใช้การสังเกต/การบันทึกผล

- 6.2 นักเรียนที่เป็นปัญหาต้องพัฒนา** จำนวน 56 คน
มัธยมศึกษาปีที่ 4/9
- 6.3 ระยะเวลาในการแก้ปัญหา/พัฒนา** 2 ปีการศึกษา
(2 ภาคเรียน) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 - 2544
- 6.4 เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล**
- เครื่องมือ
1. ข้อทดสอบ Pretest
  2. แผนการเรียนรู้
  3. ข้อทดสอบ Posttest
  4. แบบสังเกตพฤติกรรมรายคาบ
  5. แบบประเมินผลการเรียนรู้รายคาบ
- การรวบรวมข้อมูล**
- คะแนนทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (Pretest - Posttest)
  - คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วัดพฤติกรรมระหว่างเรียน)
- 6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล/การนำเสนอข้อมูล**
- การวิเคราะห์ข้อมูล - ใช้ค่าสถิติ $\bar{X}$, S.D.
- การนำเสนอข้อมูล - รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษ อ.017
- โดยใช้ค่า $\bar{X}$, S.D.

7. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

2 ปีการศึกษา

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์อริยา กิรติชีวัน

9. ระยะเวลาดำเนินงาน

2 ปีการศึกษา

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาปฏิบัติ											
		2543						2544					
		พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค
1.	ปรับแผนการเรียนรู้												
2.	สร้างแบบฝึก (ปรับใหม่)												
3.	สร้างแบบทดสอบ (ปรับใหม่)												
4.	ปฏิบัติกิจกรรมทดลอง (Treatment)												
5.	รวบรวมข้อมูล												
6.	วิเคราะห์ข้อมูล												
7.	สรุปเขียนรายงานการวิจัย												

ตัวอย่าง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สภาพจริง)

วิชาภาษาอังกฤษ อ 017 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

จุดประสงค์ที่ 1 พุดสนทนาบอกทิศทางได้ (Directions)

แบบสังเกต (การเรียนรู้)

เลขที่	ชื่อนักเรียน	เกณฑ์การประเมิน					
		การออกเสียง (4 คะแนน)	การใช้ภาษาถูกต้อง (4 คะแนน)	ท่าทาง (4คะแนน)	ความคล่องแคล่ว (4คะแนน)	การใช้ภาษาสื่อสาร (4 คะแนน)	รวมผล การเรียนรู้ (20 คะแนน)
1							
2							
3							
4							

แบบสังเกตพฤติกรรม

เลขที่	ชื่อนักเรียน	เกณฑ์การประเมิน					
		ความสนใจ (4 คะแนน)	ความตั้งใจ (4 คะแนน)	ความร่วมมือ (4คะแนน)	ความ ซื่อสัตย์ (4คะแนน)	ความรับผิดชอบ (4 คะแนน)	รวมผล การเรียนรู้ (20 คะแนน)
1							
2							
3							
4							

เกณฑ์การประเมินผล

นักเรียนอยู่ในระดับ

- ดีมาก (A)   คะแนน 18-20 (ความสามารถในระดับสูง)
- ดี (B)   คะแนน 15-17 (ความสามารถค่อนข้างดี)
- ปานกลาง (C)   คะแนน 10-14 (ความสามารถในระดับปานกลาง)
- ควรปรับปรุง (D)   คะแนนต่ำกว่า 10 (ควรพัฒนาปรับปรุง)

ความคาดหวัง

ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสาร โดยสามารถพูดสนทนาบอกทิศทางได้ และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

ภารกิจของครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้

การสร้างพันธกิจ

พันธกิจระหว่างครูเครือข่ายกับครูต้นแบบ โดยการสร้างพันธกิจใกล้ชิดกับครูเครือข่ายโดยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา โดยเริ่มสานิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เพื่อนครู ขยายผล การเขียนแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ การจัดทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม การวัดและประเมินผลสภาพจริง การวิจัยชั้นเรียน และการจัดทำแฟ้มสะสมงาน มีการนิเทศภายใน และการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

เริ่มจากการประชุมครูเครือข่าย เพื่อชี้แนะแนวทางการสร้างพันธกิจร่วมกันโดยใช้ระบบคู่สัญญาแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ให้คำแนะนำด้วยความปรารถนาดีต่อกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนแนวคิด เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ครูต้นแบบสานิตการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูเครือข่ายสังเกต การสอน มีการประเมินผลให้ข้อเสนอแนะ ครูเครือข่ายจับคู่กันนิเทศแบบคู่สัญญา ครูต้นแบบคอยให้ความช่วยเหลือ

ตลอดเวลา 6 เดือน มีการติดตามผล รายงานผลความก้าวหน้าของครูเครือข่าย ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรับเกียรติบัตรครูเครือข่าย จัดนิเทศอบรมเรื่องการประเมินสภาพจริง การวิจัยชั้นเรียนให้ครูเครือข่ายในปี 2543 พร้อมกับเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

จากครูต้นแบบ

ขยายสู่เพื่อนครูเครือข่าย อย่างไม่หยุดยั้ง

เมื่อได้เป็นครูต้นแบบโดยสมบูรณ์แล้ว ได้มีเพื่อนครูภักยาณมิตร มาสมัครเป็นครูเครือข่ายที่เป็นกัลยาณมิตรมากมาย ทั้งในโรงเรียนและโรงเรียนอื่นๆ ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ และจังหวัดเชียงใหม่

บทบาทของครูที่สำคัญคือ ได้พยายามเปิดโอกาสให้ครูเครือข่าย บริหารจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินสภาพจริง การทำวิจัยชั้นเรียน ให้ครูเครือข่ายเข้ารับการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียน มีการประเมินผลร่วมกัน นำเสนอการเขียนแผนการสอน การทำวิจัยชั้นเรียน มีการร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ และแก้ไขพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน ร่วมวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ครู ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบคู่สัญญา และแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา (การประเมินภายใน) ขึ้นมา และทดลองปฏิบัติแล้ว ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ จึงขอเรียนเสนอไว้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูที่ผู้สนใจโดยทั่วกัน ดังนี้

การนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

1. มโนทัศน์พื้นฐาน (Basic Concept) ของการนิเทศแบบคู่สัญญา

การนิเทศแบบคู่สัญญา เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้นิเทศกันเอง ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผู้ที่จะแก้ไขและพัฒนาตนเองได้คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ขีดปัญหา มากที่สุด เมื่อพบปัญหาแล้ว รู้จุดที่จะพัฒนาตนเองได้คือผู้ที่อยู่ใกล้ขีด ปัญหามากที่สุด พบปัญหาแล้ว รู้จุดที่จะพัฒนาปรับปรุงเป็นการเกื้อกูลกัน เชิงกัลยาณมิตร ให้ความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ การนิเทศคู่สัญญาใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นตัว นำ ในการนิเทศ คือ **ขอ - เชื้อ - ช่วย** (ผู้ที่รักใคร่ขอพบพอกัน จะเชื้อพียง และช่วยเหลือกัน ด้วยความปรารถนาดีต่อกัน นั่นคือการประเมินภายใน ที่แท้จริง)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับ การนิเทศการสอนแบบ คู่สัญญา (Theory Back up)

2.1 ระบบ Buddy System เป็นวิธีจับคู่กัน เพื่อปฏิบัติ ภาระกิจร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.2 ระบบคู่สัญญา เป็นระบบการทำงาน แบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ซึ่งใช้ปรับพฤติกรรมสร้างพันธกิจต่อกัน ให้คำแนะนำ ชี้แนะด้วยความปรารถนาดี เปิดโอกาสให้ตักเตือน ช่วยกันแก้ไขพัฒนา ปรับปรุงภาระงานให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 การนิเทศมุ่งพัฒนาคนและพัฒนางาน คือเน้นมิตรสัมพันธ์ (Concern for people) และพันธกิจสัมพันธ์ (Concern for production) คือได้ทั้งคน และได้ทั้งงานซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสัยการทำงาน

ตามแบบวัฒนธรรมไทย เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นการพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ สร้างพลังการทำงาน

3. หลักการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

3.1 เสนอแนวคิด ศึกษาแนวคิดยอมรับหลักการ จับคู่สัญญา ที่มีปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันวางแผนการนิเทศ สร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนแผนการสอน และเลือกสรรสื่อ วางแผนวัดและประเมินผล จัดทำแฟ้มสะสมงาน เตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (คู่สัญญาต่าง ๆ เขียนแผนการสอนของตนเอง)

3.2 สาธิตให้ดู แต่ละฝ่ายสาธิตการสอนตามแผนการสอนของตน สังเกตคู่สัญญา บันทึกข้อดี ข้อเด่น และแนวคิดที่ควรพัฒนาปรับปรุง ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยซึ่งกันและกัน และปรึกษาหาแนวทางพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นนำจุดเด่น ของคู่สัญญามาบูรณาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแสวงหาแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบใหม่ นำเอาส่วนดีของคู่สัญญามาผสมผสานกัน

3.3 ปฏิบัติ นำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีของคู่สัญญา มาพัฒนาปรับปรุง และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในแผนการเรียนการสอนต่อไป มีการนิเทศซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่ง แล้วสรุปผลการนิเทศการสอน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

4.1 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน

4.2 แบบบันทึกผลคู่สัญญา

4.3 แบบวิเคราะห์การสังเกตการเรียนการสอน

5. การประเมินผลการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

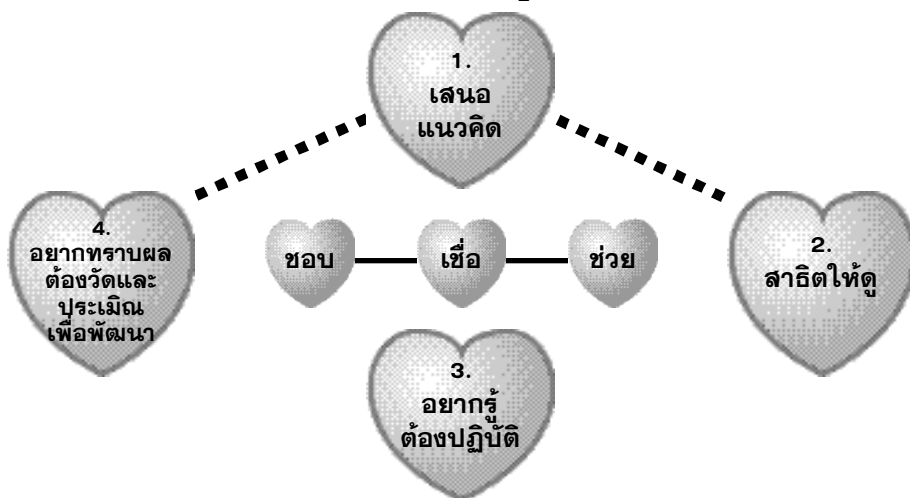
5.1 การสังเกตการสอน โดยคู่สัญญาผลัดกันทำการสอน และนิเทศการสอน

5.2 ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

6. บทบาทของคู่สัญญา

บทบาทของคู่สัญญา ต้องเป็นมิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เปิดใจกว้าง ยอมรับซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ศรัทธาต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยอมรับคำวิจารณ์ในเชิงแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา อย่างมีเหตุผล คู่สัญญาต้องหมั่นใฝ่รู้ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ ทนต่อเหตุการณ์ มีการนำความรู้ใหม่ๆ วิธีการใหม่ มาพัฒนาปรับปรุงงาน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุผลเป็นเด็ก เก่ง ดี มีสุข

7. กระบวนการนิเทศแบบคู่สัญญา

ตัวอย่าง แบบสังเกต

แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา (การประเมินภายใน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของคู่สัญญา

1. ผู้สังเกตการจัดการเรียนการสอน คือ.....(คู่สัญญา)
 ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือ.....(คู่สัญญา)
 กลุ่มสาระ (วิชา)..... ชั้น.....
 วันที่..... เดือน..... ปี..... ครั้งที่.....

ตอนที่ 2 สังเกตการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา	ระดับคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์					
2. มีสาระสำคัญที่ถูกต้องชัดเจน					
3. มีจุดประสงค์ปลายทางที่ครอบคลุมชัดเจนวัดได้					
4. มีจุดประสงค์นำทางที่มีความชัดเจนเป็นขั้นตอนสู่ปลายทาง					
5. มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมจากสื่อจริงใกล้ตัว					
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้					
8. มีการใช้แบบฝึกทักษะหรือใบความรู้ ใบงาน ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
9. มีสื่อประกอบการเรียนรู้ ที่เหมาะสม					
10. มีการวัดและประเมินผลครบองค์ประกอบของการวัด ตามสภาพจริง					
11. มีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง					
12. มีการเขียนแผนการสอนด้วยตนเอง					
13. มีการบันทึกผลการเรียนการสอน					
14. มีมาตรฐานควบคุมคุณภาพ					

เกณฑ์   5 = ดีมาก   4 = ดี   3 = ปานกลาง
                  2 = พอใช้   1 = ควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ผู้สังเกตบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมของคู่สัญญา)

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Presentation Stage)

.....
 .....

3.2 ขั้นการฝึกเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (Practice Stage)

.....
 .....

3.3 ขั้นการสรุปผล/นำเสนอผล (Production Stage)

.....
 .....

3.4 มีการบันทึกผลการเรียนหลังการจัดการเรียนการสอน

.....
 .....

3.5 มีการรายงานระดับคุณภาพตามมาตรฐาน

.....
 .....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอ/แนวคิด จากการสังเกตสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของคู่สัญญา

4.1 จำนวน ผู้เรียน..... คน/ชั้นเรียน

4.2 สื่ออุปกรณ์.....

4.3 การจัดชั้นเรียน.....

4.4 การควบคุมชั้นเรียน.....

- 4.5 การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....
- 4.6 ความสนใจของผู้เรียน.....
- 4.7 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนของครู.....
- 4.8 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน.....
- 4.9 วิธีการให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้.....
- 4.10 วิธีการวัดและประเมินผลสภาพจริง.....
- 4.11 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (บันทึกผลการประเมินภายในของคู่สัญญา).....

.....

ลงชื่อ.....คู่สัญญา

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ครูต้นแบบ

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

แนะนำ
ครูต้นแบบ

แนะนำ

ครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล   นางอริยา กิรติชีวัน

ตำแหน่ง   อาจารย์ 3 ระดับ 8

สถานที่ทำงาน/สังกัด

ชื่อสถานที่   โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

สังกัด   กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตำบล   หัวเวียง   อำเภอ   เมือง

จังหวัด   ลำปาง   รหัสไปรษณีย์   52000

ที่อยู่   บ้านเลขที่   338   หมู่ที่   1

ซอย   มหาเศรษฐี   ถนน   พระเจ้าทันใจ

ตำบล   ดันธงชัย   อำเภอ   เมือง

จังหวัด   ลำปาง   รหัสไปรษณีย์   52000

โทรศัพท์

โทรศัพท์ที่ทำงาน   0-5422-7603 ต่อ 129

โทรศัพท์ที่บ้าน   0-5422-6981

โทรศัพท์มือถือ   0-1883-2741

โทรสาร   0-5422-6981 (บ้าน)

0-5422-2122 (โรงเรียน)

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ดร.นงราม เศรษฐพานิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
นางสาวมยุรี จารูปาณ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางอรียา กิรติชีวัน
ครูต้นแบบ ปี 2542
วิชาชีพวิทยา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ศาสตราจารย์นภา โล่ห์ทอง

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวสมรัชนีกร อ่องเอิบ
นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ
นางสาวชนิดา อาคมวิฒนะ

บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอฟารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรื

การขยายผลความสำเร็จ ความสำเร็จ
ของครูแห่งชาติ ความสำเร็จของครูต้นแบบ และ
ความสำเร็จของครูภูมิปัญญาไทยนั้น เราได้
ขยายผลจากตัวอย่างความสำเร็จที่เห็นชัดเจนแล้ว
โดย ครูแห่งชาติขยายผลจากการทำงานวิจัย ครู
ต้นแบบขยายผลจากรูปแบบการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดร. รุ่ง แก้วแดง

ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้ กับครูต้นแบบ

การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง”

โดย ครูอริยา กิรติชีวัน ครูต้นแบบ ปี 2542
วิชา ภาษาอังกฤษ
ระดับ มัธยมศึกษา

สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรื

...ร่างกายของเรานั้น
ธรรมชาติสร้างมาสำหรับให้
ออกแรงใช้งาน มิใช่ให้อยู่เฉย ๆ ถ้าใช้แรง
ให้พอเหมาะพอดีโดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรง
ดล่องแคล่ว และคงทนยั่งยืน ถ้าไม่ใช้แรงเลย
หรือใช้ไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้
แต่จะค่อย ๆ เสื่อมไปเป็นลำดับ และหมดสมรรถภาพไป
ก่อนเวลาอันสมควร ดังนั้นผู้ที่ปรกติทำกรงาน
โดยไม่ได้ใช้กำลัง หรือใช้กำลังแต่น้อย จึงจำเป็น
ต้องหาเวลาออกกำลังกายให้เพียงพอกับ
ความต้องการตามธรรมชาติเสมอ
ทุกวัน...

พระบรมราโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
17 ธันวาคม 2523

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “**ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ**” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริง ในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทางและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญและมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธีระ ธีระ —
๑ —————
(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
กว่าจะเป็นครูต้นแบบ	1
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4
การสอนแบบ : สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4
ตัวอย่าง แผนการสอน	8
ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา	13
ตัวอย่าง โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้	17
ตัวอย่าง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้	21
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน	23
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง	25
แนะนำครูต้นแบบ 2542	35
คณะผู้ดำเนินการ	36

การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้
ด้วยตนเอง”

กว้างจะเป็น...

ครุต้นแบบ

ครูอริยา กิรติชีวัน เป็นครุต้นแบบวิชาภาษาอังกฤษ ปี 2542 อยู่บ้านเลขที่ 338 ซอยมหาเศรษฐี ตำบลตันธงชัย ถนนพระเจ้าทันใจ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เริ่มรับราชการครูเมื่อปี 2521 จนถึงปัจจุบัน รวมรับราชการครู 22 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย และได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน

จากการที่ครูไม่เคยหยุดนิ่ง และนิสัยให้ความเป็นกันเองกับเพื่อนครูในการถ่ายทอดความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีกับเพื่อนครูอยู่เสมอ ด้วยการสร้างความเข้าใจ และเป็นวิทยากรนิเทศฝึกอบรม ทั้งด้านการศึกษาหลักสูตร การเขียนแผนการสอน การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลสภาพจริง การจัดทำแฟ้มสะสมงาน การวิจัยชั้นเรียน จึงมีความคิดและมั่นใจในการที่จะชักชวนเพื่อนครูในหมู่กัลยาณมิตร สร้างศักยภาพของครู โดยพยายามสร้างแรงจูงใจให้เพื่อนครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ครูพัฒนา
ขึ้นมา นั้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ
ได้พัฒนางานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การสร้างสรรค์
สื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นสื่อจริง (Authentic
learning) เป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเพลิดเพลินในการเรียน ได้ทั้งสาระ
ความรู้และความบันเทิง

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้
ด้วยตนเอง”

จากแนวปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ที่เน้นให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองให้มากที่สุด เพื่อจะได้รู้จักตนเอง ผู้เรียนมีเสรีภาพในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มากที่สุด ผู้เป็นครูก็ต้องเป็นผู้นำในสังคม สร้างระเบียบ แบบแผนที่เหมาะสมให้เกิดขึ้น ครูมีหน้าที่ในการสอนกระบวนการประชาธิปไตยให้ผู้เรียนโดยเฉพาะ ต้องการให้นักเรียนสามารถนำกระบวนการนี้ไปใช้ในชีวิตจริงให้ได้ ครูจึงมีความมุ่งมั่นว่า ผู้เป็นครูควรจัดการเวลาสำหรับจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น ให้เสรีภาพกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในความเป็นจริงของชีวิต และทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อตนเอง และส่วนรวมให้มากที่สุด จึงได้เลือกใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักสำคัญ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษทุกครั้ง ครูจะให้ผู้เรียนเลือกจัดกลุ่มเอง ซึ่งพยายามชี้แนะไม่ให้ผู้เรียนจัดสมาชิกกลุ่มเกิน 6 คน ให้ผู้เรียนยอมรับในเหตุผล มีการเลือกผู้นำกลุ่ม (Tutor) เอง ปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่ม ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน มีการบันทึกผลการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดผลการเรียนรู้

ที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างให้ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข เพราะกระบวนการกลุ่ม ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางด้านภาษาร่วมกัน

กล่าวคือผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกพูดภาษาอย่างจริงจัง เพราะในชั้น ฝึกกิจกรรม ครูอริยาจะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนจับคู่ (Pair work) ฝึกพูด ภาษาสนทนาโต้ตอบกันตามแบบฝึกและจากเทปเพื่อฟัง (Native Speaker) และพัฒนาจนเกิดความคล่องแคล่ว แล้วให้ผู้เรียนกำหนดสถานการณ์สมมุติ (Role Play) เพื่อทักษะพูดได้อย่างอิสระ โดยครูคอยสังเกตพฤติกรรม และประเมินผลตามสภาพจริง จึงทำให้ชั้นนำเสนอผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นไปอย่างแท้จริง เพราะผู้เรียนได้พูดภาษาอังกฤษ สนทนาโต้ตอบตาม สถานการณ์ที่ใกล้กับความเป็นจริง มีครูคอยชี้แนะแก้ไข ให้กำลังใจ ทำให้ ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจที่จะพูดภาษาอังกฤษได้มากยิ่งขึ้น ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการใช้ ภาษาสื่อสาร (Communicative Approach) มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะพูดมากยิ่งขึ้น

กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

หลักการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิก ควรมีประมาณ 4-6 คน 2. ให้สมาชิกหมุนเวียนผัดเปลี่ยนกลุ่ม ผลัดกันทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม (Tutor) 3. เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
บทบาทของครู
ครู เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือ ในคราวจำเป็น และคอยกระตุ้นและให้แรงเสริม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม (Group Teaching) ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้รวมกลุ่ม (Co-operative Learning) จากแนวคิดของโรเบิร์ต อี สลาวิน (Robert E. Slavin, 1990) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มประมาณ 4-6 คน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนช่วยเหลือกันจนบรรลุเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้รวมกลุ่ม เป็นสิ่งที่ครูอริยาได้ยึดถือ และนำมาปฏิบัติทุกครั้งที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับชั้น ซึ่งมีนักเรียนชั้นละเกือบ 60 คน จึงต้องใช้วิธีแบ่งกลุ่ม

จากแนวคิดที่ได้ศึกษาเรียนรู้ ในแนวคิดหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมกลุ่ม เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางจิตวิทยาของผู้เรียน โดยมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จัดเตรียมแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนสะดวกในการฝึกในกลุ่ม จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาในรูปแบบกลุ่ม มีการวางแผนประเมินผลพฤติกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง โดยอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในรูปแบบการเรียนแบบกลุ่ม

การจัดกิจกรรมภาษาพาเพลิน (English Through Song)

ครู ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ในขั้น Presentation Stage โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นำ เพราะเพลงเป็นสื่อที่มีความไพเราะในธรรมชาติของภาษา ผู้เรียนให้ความสนใจมาก เป็นสื่อที่มีความเข้าใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข และเพลิดเพลินกับการเรียนภาษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครูจึงได้นำเพลงที่คัดสรรแล้วมาเป็นสื่อการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะมั่นใจว่าจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สำนวนภาษา ได้เลียนเสียงภาษาได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้เรื่อง พยางค์ เน้นเสียง (Stress) จึงใช้เพลงเพื่อการฝึกทักษะ เพราะเพลงจะมีท่วงทำนองที่ไพเราะได้จังหวะ ลงเสียงเน้นที่ถูกต้องเสมอ นอกจากนี้ ยังพบว่า การร้องเพลงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียนภาษาได้มากยิ่งขึ้น ครูจึงได้เลือกสรรเพลงที่มีท่วงทำนองไพเราะ มีคำง่าย ๆ มีเนื้อหาสาระ และอรรถรสของภาษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ต้องการสอน คือ

- การออกเสียง (Pronunciation)
- คำศัพท์ (Vocabulary)
- สำนวนภาษา (Idioms)
- โครงสร้างทางภาษา (Structure)
- การอ่าน (Reading)
- การเขียน (Writing)
- การฟัง (Listening)
- การพูด (Speaking)

นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้ให้เกิดทักษะเชิงสร้างสรรค์ มีความประทับใจ ในความงาม และซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้ผู้เรียนรักภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ตระหนักว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ ตามจุดประสงค์ ที่วางไว้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทาง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

อย่างมีความสุข เพราะสื่อเพลงช่วยเร้าใจ และจูงใจให้ผู้เรียนให้ความสนใจในบทเรียน ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนที่เรียนช้าเข้าใจบทเรียนง่ายและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมการแสดงออก ทั้งในส่วนรายบุคคลและพหุติกรรมกลุ่ม ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนภาษา เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแนวทางการจัดการการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ว่า “จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้สื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ หลากหลาย”

ตัวอย่าง แผนการสอน

แผนการสอนที่ 13 จำนวน 2 คาบ

1. เรื่อง เพลง Love me Tender

2. สาระสำคัญ

การบรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสของคำประพันธ์เพลงได้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ศัพท์ สำนวนภาษา โครงสร้างที่เหมาะสม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดประสงค์ปลายทาง

บรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสของคำประพันธ์เพลงได้

4. จุดประสงค์นำทาง

1. อ่านคำประพันธ์เพลงได้ถูกต้อง
2. ร้องเพลงได้ถูกต้อง
3. บอกสำนวน โครงสร้าง ได้ถูกต้อง
4. เลือกใช้สำนวนภาษาได้เหมาะสม
5. เขียนบรรยายเพลงได้

5. เนื้อหาสาระ

1. Vocabulary Focus : fulfill, tender
2. Grammar Focus : การใช้ Adverb, Adjective
3. Communication Focus : Love me tender, love me true
Never let me go. Till the
end of time

6. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

6.1 Presentation Stage :

ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนฟังเพลง Love me tender จาก Music Video แล้วซักถามนักเรียนด้วยคำถาม

T : Do you like this song. ?

S1 : Yes, I do.

T : Can you tell the name of this song. ?

S2 : Yes, I can. / No, I can't.

T : Please tell me the name of this song.

S3 : Love me tender.

T : What kind of this song. ?

S4 : Love.

นักเรียนร้องเพลง Love me Tender.

6.2 Practice Stage :

นักเรียนร้องเพลงและดูเนื้อร้องจากแบบฝึกคือเพลง

“Love me tender”

นักเรียนฝึกร้องเพลงจนคล่อง ครูสังเกตพฤติกรรม

ประเมินผลครั้งที่ 1

ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน ดูแบบฝึกทักษะเพลง Love me tender แล้วอ่าน 1-2 รอบ เพื่อตรวจความถูกต้องของการอ่านคำประพันธ์เพลง ครูคอยชี้แนะ แก้ไขเพิ่มเติม

นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกสำนวนภาษา ที่นักเรียนชื่นชอบแล้ว นำเสนอเช่น

G1 : Love me tender, love me sweet.

Never let me go.

G2 : Love me tender, love me true,

All my dreams fulfill,

For my darling. I love you,

And I always will.

ครูอธิบายเพิ่มเติมการใช้สำนวนภาษาเพิ่มเติม เช่น การใช้สำนวนภาษา Love me tender ควรจะเป็น love me tenderly (เพราะเป็นการใช้ Adverb ขยาย Verb คือ tenderly ขยาย love แต่ในเนื้อเพลงใช้ tender)

G3: Love me tender, love me long.

Take me to your heart.

G4: Love me, Love me dear,

Tell me you're mine.

I'll be yours through all the years.

Till the end of time.

ครูอธิบายเพิ่มเติม อาจใช้ love me dearly แทน love me dear

6.3 Production Stage :

นักเรียนแต่ละคนเลือกนำเสนอสำนวนภาษาจากเพลง Love me tender เพื่อบรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสเกี่ยวกับบุคคลที่ชื่นชอบ

นักเรียนประเมินผลงานซึ่งกันและกัน แล้วนำเสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนประเมินผล เลือกผลงานที่มีคุณภาพนำเสนอ จัดบอร์ด นักเรียนเลือกสำนวนภาษาที่ประทับใจ บรรยายบุคคลอื่น ๆ ที่ชื่นชอบ

จัดทำชิ้นงาน (folio) สะสมใบแฟ้มงาน เพื่อประเมินคุณภาพการเรียนรู้ โดยรวมอีกครั้ง

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ บูรณาการไปสู่วิชาภาษาไทย วิชาศิลปะประยุกต์ได้

สนทนาทักทายและใช้ประโยคคำสั่ง ครูสังเกตพฤติกรรมแล้ว ประเมินผล อธิบายเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุง

7. สื่อ อุปกรณ์การสอน

1. เพลง Love me tender จาก Music Video
2. แบบฝึกทักษะ Language Practice
3. แบบฝึกทักษะ Grammar Focus (การใช้ Adverb)

8. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัด
2. สังเกตพฤติกรรม
3. ประเมินคุณภาพงาน
4. ประเมินผลการเรียนรู้
5. เกณฑ์การวัด
นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ในระดับ 8-10
นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ A = ดีมาก B = ดี C = ปานกลาง
นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ต่ำกว่า D ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น
6. เครื่องมือวัด/แบบสังเกตพฤติกรรม
7. ผลงานนักเรียน

9. กระบวนการที่ใช้

1. กระบวนการเรียนภาษา
2. กระบวนการกลุ่ม
3. กระบวนการปฏิบัติ

10. กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนเลือกสรรเพลง หรือโคลงที่มีสำนวนภาษาที่ไพเราะ มาบรรยายความซาบซึ้งในบุคคลหรือสิ่งอื่น ๆ รอบตัว

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่ม/วิชา อ. 017 ภาษาอังกฤษ ม. 4 จำนวน 72 คาบ

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
1	พูดสนทนาโต้ตอบได้	1. Greeting /Parting 2. Introducing 3. Directions 4. Thanking	8
2	เขียนแนะนำตนเองได้	1. Resume 2. Letter 3. Application 4. Family Tree	8
3	ฟังสารที่กำหนดให้แล้วสรุปได้	1. Songs 2. Conversations 3. Dramas 4. News	8
4	อ่านสารแล้วจับใจความสำคัญได้	1. Sings 2. Classified Advertisement 3. News 4. Short Stories 5. Famous People	10
5	เขียนบรรยายสรุปได้	1. Persons 2. Places 3. Events 4. Animals 5. Nature 6. Instructions 7. Hobbies 8. Sports	16

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
6	พูดบรรยายสรุปได้	1. Famous Person 2. Amazing Places 3. Special Events 4. Pets 5. Sports 6. Current News	12
7	ฟังสารแล้วแสดงความคิดเห็นได้	1. Fashion 2. Sports 3. Entertainment 4. Songs 5. Fables 6. Advertisement 7. News	
8	มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและตระหนักในคุณค่ารวมของการใช้ภาษาอังกฤษ		

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

วิชา อ. 017 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
1	พูดสนทนาโต้ตอบได้	(Theme) 1. Greeting/Parting 1.1 Greeting (Topic) 1.2 Parting (Topic) 2. Introducing (Theme) (Topic)	2 2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
2	พูดสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับ	3.Directions (Theme) 3.1 At school (Topic) 3.2 At the Airport (Topic) 3.3 At the Attraction Area (Topic) 4.Thanking (Theme)	2 2
3	เขียนแนะนำตนเองได้	1. Resume (Theme) 2. Letter (Theme) 3.Application (Theme) 4.Describing (Theme) Family Tree (Topic)	2 2 2 2
4	ฟังสารที่กำหนดให้แล้วสรุปได้	1. Song (Theme) 1.1 เพลง Beautiful Sunday (Topic) 2.Conversations (Theme) เรื่อง Vacations (Topic) 3.Dramas (Theme) Pan Thai Norasing (Topic) 4.News (Theme) Mother's Day (Topic)	2 2 2 2
5	อ่านสารแล้วจับใจความสำคัญได้	1. Signs (Theme) 1.1 Traffic Signs (Topic) 1.2 Instructions (Topic) 1.3 Warning Signs (Topic) 2.Advertisement (Theme) 2.1 Job Ads. (Topic) 2.2 Food Ads. (Topic)	2 2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
		3.News (Theme) Environment (Topic)	2
		4.Short Stories (Theme) Adventure (Topic)	2
		5.Famous People (Theme) “Chuan Leekpai” (Topic)	2
6	เขียนบรรยายสรุปได้	1. Person (Theme) (Mother + Father) (Topic)	2
		2.Important Place (Theme) Elephant Training Center (Topic)	2
		3.Loy Krathong Festival (Theme)	2
		4.My pets (Topic)	2
		5.ChaeSon Water Falls (Topic)	2
		6.Instructions (Topic)	2
		7. My hobbies (Topic) My favorite spots (Topic)	2
7	พูดบรรยายสรุปได้	1. Chuan Leekpai (Topic)	2
		2.Elephant Training Center (Topic)	2
		3.Loy Krathong Festival (Topic)	2
		4.My lovely pet (Topic)	2
		5.My favorite sport (Topic)	2
		6.Drugs (Topic)	2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
8	ฟังสารแล้วแสดงความคิดเห็นได้	1. Fashion (Hair Style) (Topic) -Hair Style -Dress Style 2. Football Euro (Topic) -Football 3. T.V. Program (Topic) -Nov 4. Sad Movies (Topic) 5. The Frogs and the Leader (Topic) 6. Movies Stars (Topic) 7. Cencert/Shows (Topic)	1 2 1 2 1 1 2
		รวม	72

ตัวอย่าง โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้

1. ชื่อ โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษหลัก อ. 017
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

2. ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายมุ่งเน้นเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการเรียน จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้ สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรคาดหวัง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ
2. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้
4. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของผู้เรียน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อประโยชน์ต่อครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาของบุคลากรในสถานศึกษา
3. เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรคาดหวัง

5. แนวคิด หลักการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา

1. พัฒนาแผนการเรียนรู้ เน้นกระบวนการและ ใช้ CIPPA MODEL
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเรียนภาษา
3. พัฒนาแบบฝึกทักษะ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการวัดสภาพจริง

6. วิธีดำเนินการวิจัย

- 6.1 สื่อ
- ทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ
  - ทำแบบฝึกทักษะ (พัฒนาปรับปรุง) - แบบสังเกต
  - ทำเครื่องมือวัดและประเมินผล - แบบประเมินผล

วิธีการ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย

ใช้ Constructivism

ใช้ CIPPA Model

ใช้ระบบ 3 P - Presentation Stage

- Practice Stage

- Production Stage

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา

-ใช้กระบวนการกลุ่ม

-ใช้กระบวนการ Peer Group

-ใช้กระบวนการเรียนภาษา

-ใช้กระบวนการนิเทศคู่สัญญา (เพื่อนช่วยเพื่อน)

-ใช้การสังเกต/การบันทึกผล

- 6.2 นักเรียนที่เป็นปัญหาต้องพัฒนา** จำนวน 56 คน
มัธยมศึกษาปีที่ 4/9
- 6.3 ระยะเวลาในการแก้ปัญหา/พัฒนา** 2 ปีการศึกษา
(2 ภาคเรียน) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 - 2544
- 6.4 เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล**
- เครื่องมือ
1. ข้อทดสอบ Pretest
  2. แผนการเรียนรู้
  3. ข้อทดสอบ Posttest
  4. แบบสังเกตพฤติกรรมรายคาบ
  5. แบบประเมินผลการเรียนรู้รายคาบ
- การรวบรวมข้อมูล**
- คะแนนทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (Pretest - Posttest)
  - คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วัดพฤติกรรมระหว่างเรียน)
- 6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล/การนำเสนอข้อมูล**
- การวิเคราะห์ข้อมูล - ใช้ค่าสถิติ $\bar{X}$, S.D.
- การนำเสนอข้อมูล - รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษ อ.017
- โดยใช้ค่า $\bar{X}$, S.D.

7. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

2 ปีการศึกษา

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์อริยา กิรติชีวัน

9. ระยะเวลาดำเนินงาน

2 ปีการศึกษา

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาปฏิบัติ											
		2543						2544					
		พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค
1.	ปรับแผนการเรียนรู้												
2.	สร้างแบบฝึก (ปรับใหม่)												
3.	สร้างแบบทดสอบ (ปรับใหม่)												
4.	ปฏิบัติกิจกรรมทดลอง (Treatment)												
5.	รวบรวมข้อมูล												
6.	วิเคราะห์ข้อมูล												
7.	สรุปเขียนรายงานการวิจัย												

ตัวอย่าง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สภาพจริง)

วิชาภาษาอังกฤษ อ 017 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

จุดประสงค์ที่ 1 พุดสนทนาบอกทิศทางได้ (Directions)

แบบสังเกต (การเรียนรู้)

เลขที่	ชื่อนักเรียน	เกณฑ์การประเมิน					
		การออกเสียง (4 คะแนน)	การใช้ภาษาถูกต้อง (4 คะแนน)	ท่าทาง (4คะแนน)	ความคล่องแคล่ว (4คะแนน)	การใช้ภาษาสื่อสาร (4 คะแนน)	รวมผล การเรียนรู้ (20 คะแนน)
1							
2							
3							
4							

แบบสังเกตพฤติกรรม

เลขที่	ชื่อนักเรียน	เกณฑ์การประเมิน					
		ความสนใจ (4 คะแนน)	ความตั้งใจ (4 คะแนน)	ความร่วมมือ (4คะแนน)	ความ ซื่อสัตย์ (4คะแนน)	ความรับผิดชอบ (4 คะแนน)	รวมผล การเรียนรู้ (20 คะแนน)
1							
2							
3							
4							

เกณฑ์การประเมินผล

นักเรียนอยู่ในระดับ

- ดีมาก (A)   คะแนน 18-20 (ความสามารถในระดับสูง)
- ดี (B)   คะแนน 15-17 (ความสามารถค่อนข้างดี)
- ปานกลาง (C)   คะแนน 10-14 (ความสามารถในระดับปานกลาง)
- ควรปรับปรุง (D)   คะแนนต่ำกว่า 10 (ควรพัฒนาปรับปรุง)

ความคาดหวัง

ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสาร โดยสามารถพูดสนทนาบอกทิศทางได้ และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

ภารกิจของครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้

การสร้างพันธกิจ

พันธกิจระหว่างครูเครือข่ายกับครูต้นแบบ โดยการสร้างพันธกิจใกล้ชิดกับครูเครือข่ายโดยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา โดยเริ่มสานิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เพื่อนครู ขยายผล การเขียนแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ การจัดทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม การวัดและประเมินผลสภาพจริง การวิจัยชั้นเรียน และการจัดทำแฟ้มสะสมงาน มีการนิเทศภายใน และการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

เริ่มจากการประชุมครูเครือข่าย เพื่อชี้แนะแนวทางการสร้างพันธกิจร่วมกันโดยใช้ระบบคู่สัญญาแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ให้คำแนะนำด้วยความปรารถนาดีต่อกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนแนวคิด เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ครูต้นแบบสานิตการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูเครือข่ายสังเกต การสอน มีการประเมินผลให้ข้อเสนอแนะ ครูเครือข่ายจับคู่กันนิเทศแบบคู่สัญญา ครูต้นแบบคอยให้ความช่วยเหลือ

ตลอดเวลา 6 เดือน มีการติดตามผล รายงานผลความก้าวหน้า ของครูเครือข่าย ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรับ เกียรติบัตรครูเครือข่าย จัดนิเทศอบรมเรื่องการประเมินสภาพจริง การวิจัย ชั้นเรียนให้ครูเครือข่ายในปี 2543 พร้อมกับเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

จากครูต้นแบบ

ขยายสู่เพื่อนครูเครือข่าย อย่างไม่หยุดยั้ง

เมื่อได้เป็นครูต้นแบบโดยสมบูรณ์แล้ว ได้มีเพื่อนครูกัลยาณมิตร มาสมัครเป็นครูเครือข่ายที่เป็นกัลยาณมิตรมากมาย ทั้งในโรงเรียนและโรงเรียนอื่นๆ ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ และจังหวัดเชียงใหม่

บทบาทของครูที่สำคัญคือ ได้พยายามเปิดโอกาสให้ครูเครือข่าย บริหารจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินสภาพจริง การทำวิจัยชั้นเรียน ให้ครูเครือข่ายเข้ารับการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียน มีการประเมินผลร่วมกัน นำเสนอการเขียนแผนการสอน การทำวิจัยชั้นเรียน มีการร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ และแก้ไขพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน ร่วมวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ครู ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบคู่สัญญา และแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา (การประเมินภายใน) ขึ้นมา และทดลองปฏิบัติแล้ว ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ จึงขอเรียนเสนอไว้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูที่ผู้สนใจโดยทั่วกัน ดังนี้

การนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

1. มโนทัศน์พื้นฐาน (Basic Concept) ของการนิเทศแบบคู่สัญญา

การนิเทศแบบคู่สัญญา เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้นิเทศกันเอง ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผู้ที่จะแก้ไขและพัฒนาตนเองได้คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ขีดปัญหา มากที่สุด เมื่อพบปัญหาแล้ว รู้จุดที่จะพัฒนาตนเองได้คือผู้ที่อยู่ใกล้ขีด ปัญหามากที่สุด พบปัญหาแล้ว รู้จุดที่จะพัฒนาปรับปรุงเป็นการเกื้อกูลกัน เชิงกัลยาณมิตร ให้ความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ การนิเทศคู่สัญญาใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นตัว นำ ในการนิเทศ คือ **ขอ - เชื้อ - ช่วย** (ผู้ที่รักใคร่ขอพบพอกัน จะเชื้อพียง และช่วยเหลือกัน ด้วยความปรารถนาดีต่อกัน นั่นคือการประเมินภายใน ที่แท้จริง)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอนแบบ คู่สัญญา (Theory Back up)

2.1 ระบบ Buddy System เป็นวิธีจับคู่กัน เพื่อปฏิบัติ ภาระกิจร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.2 ระบบคู่สัญญา เป็นระบบการทำงาน แบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ซึ่งใช้ปรับพฤติกรรมสร้างพันธกิจต่อกัน ให้คำแนะนำ ชี้แนะด้วยความปรารถนาดี เปิดโอกาสให้ตักเตือน ช่วยกันแก้ไขพัฒนา ปรับปรุงภาระงานให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 การนิเทศมุ่งพัฒนาคนและพัฒนางาน คือเน้นมิตรสัมพันธ์ (Concern for people) และพันธกิจสัมพันธ์ (Concern for production) คือได้ทั้งคน และได้ทั้งงานซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสัยการทำงาน

ตามแบบวัฒนธรรมไทย เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นการพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ สร้างพลังการทำงาน

3. หลักการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

3.1 เสนอแนวคิด ศึกษาแนวคิดยอมรับหลักการ จับคู่สัญญา ที่มีปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันวางแผนการนิเทศ สร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนแผนการสอน และเลือกสรรสื่อ วางแผนวัดและประเมินผล จัดทำแฟ้มสะสมงาน เตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (คู่สัญญาต่าง ๆ เขียนแผนการสอนของตนเอง)

3.2 สาธิตให้ดู แต่ละฝ่ายสาธิตการสอนตามแผนการสอนของตน สังเกตคู่สัญญา บันทึกข้อดี ข้อเด่น และแนวคิดที่ควรพัฒนาปรับปรุง ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยซึ่งกันและกัน และปรึกษาหาแนวทางพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นนำจุดเด่น ของคู่สัญญามาบูรณาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแสวงหาแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบใหม่ นำเอาส่วนดีของคู่สัญญามาผสมผสานกัน

3.3 ปฏิบัติ นำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีของคู่สัญญา มาพัฒนาปรับปรุง และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในแผนการเรียนการสอนต่อไป มีการนิเทศซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่ง แล้วสรุปผลการนิเทศการสอน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

4.1 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน

4.2 แบบบันทึกผลคู่สัญญา

4.3 แบบวิเคราะห์การสังเกตการเรียนการสอน

5. การประเมินผลการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

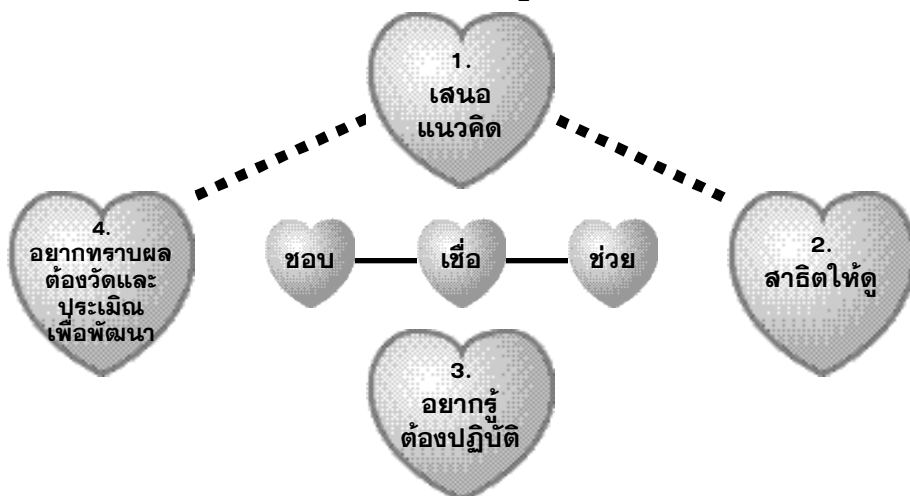
5.1 การสังเกตการสอน โดยคู่สัญญาผลัดกันทำการสอน และนิเทศการสอน

5.2 ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

6. บทบาทของคู่สัญญา

บทบาทของคู่สัญญา ต้องเป็นมิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เปิดใจกว้าง ยอมรับซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ศรัทธาต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยอมรับคำวิจารณ์ในเชิงแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา อย่างมีเหตุผล คู่สัญญาต้องหมั่นใฝ่รู้ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ ทนต่อเหตุการณ์ มีการนำความรู้ใหม่ๆ วิธีการใหม่ มาพัฒนาปรับปรุงงาน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุผลเป็นเด็ก เก่ง ดี มีสุข

7. กระบวนการนิเทศแบบคู่สัญญา

ตัวอย่าง แบบสังเกต

แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา (การประเมินภายใน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของคู่สัญญา

1. ผู้สังเกตการจัดการเรียนการสอน คือ.....(คู่สัญญา)
 ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือ.....(คู่สัญญา)
 กลุ่มสาระ (วิชา)..... ชั้น.....
 วันที่..... เดือน..... ปี..... ครั้งที่.....

ตอนที่ 2 สังเกตการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา	ระดับคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์					
2. มีสาระสำคัญที่ถูกต้องชัดเจน					
3. มีจุดประสงค์ปลายทางที่ครอบคลุมชัดเจนวัดได้					
4. มีจุดประสงค์นำทางที่มีความชัดเจนเป็นขั้นตอนสู่ปลายทาง					
5. มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมจากสื่อจริงใกล้ตัว					
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้					
8. มีการใช้แบบฝึกทักษะหรือใบความรู้ ใบงาน ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
9. มีสื่อประกอบการเรียนรู้ ที่เหมาะสม					
10. มีการวัดและประเมินผลครบองค์ประกอบของการวัด ตามสภาพจริง					
11. มีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง					
12. มีการเขียนแผนการสอนด้วยตนเอง					
13. มีการบันทึกผลการเรียนการสอน					
14. มีมาตรฐานควบคุมคุณภาพ					

เกณฑ์   5 = ดีมาก   4 = ดี   3 = ปานกลาง
                  2 = พอใช้   1 = ควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ผู้สังเกตบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมของคู่สัญญา)

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Presentation Stage)

.....
 .....

3.2 ขั้นการฝึกเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (Practice Stage)

.....
 .....

3.3 ขั้นการสรุปผล/นำเสนอผล (Production Stage)

.....
 .....

3.4 มีการบันทึกผลการเรียนหลังการจัดการเรียนการสอน

.....
 .....

3.5 มีการรายงานระดับคุณภาพตามมาตรฐาน

.....
 .....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอ/แนวคิด จากการสังเกตสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของคู่สัญญา

4.1 จำนวน ผู้เรียน..... คน/ชั้นเรียน

4.2 สื่ออุปกรณ์.....

4.3 การจัดชั้นเรียน.....

4.4 การควบคุมชั้นเรียน.....

- 4.5 การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....
- 4.6 ความสนใจของผู้เรียน.....
- 4.7 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนของครู.....
- 4.8 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน.....
- 4.9 วิธีการให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้.....
- 4.10 วิธีการวัดและประเมินผลสภาพจริง.....
- 4.11 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (บันทึกผลการประเมินภายในของคู่สัญญา).....

.....

ลงชื่อ.....คู่สัญญา

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ครูต้นแบบ

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

แนะนำ
ครูต้นแบบ

แนะนำ

ครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล   นางอริยา กิรติชีวัน

ตำแหน่ง   อาจารย์ 3 ระดับ 8

สถานที่ทำงาน/สังกัด

ชื่อสถานที่   โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

สังกัด   กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตำบล   หัวเวียง   อำเภอ   เมือง

จังหวัด   ลำปาง   รหัสไปรษณีย์   52000

ที่อยู่   บ้านเลขที่   338   หมู่ที่   1

ซอย   มหาเศรษฐี   ถนน   พระเจ้าทันใจ

ตำบล   ดันธงชัย   อำเภอ   เมือง

จังหวัด   ลำปาง   รหัสไปรษณีย์   52000

โทรศัพท์

โทรศัพท์ที่ทำงาน   0-5422-7603 ต่อ 129

โทรศัพท์ที่บ้าน   0-5422-6981

โทรศัพท์มือถือ   0-1883-2741

โทรสาร   0-5422-6981 (บ้าน)

0-5422-2122 (โรงเรียน)

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ดร.นงราม เศรษฐพานิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
นางสาวมยุรี จารูปาณ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางอรوريا กิรติชีวัน
ครูต้นแบบ ปี 2542
วิชาชีพวิทยา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ศาสตราจารย์นภา โล่ห์ทอง

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวสมรัชนีกร อ่องเอิบ
นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ
นางสาวชนิดา อาคมวิฒนะ

บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอฟารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรื

การขยายผลความสำเร็จ ความสำเร็จ
ของครูแห่งชาติ ความสำเร็จของครูต้นแบบ และ
ความสำเร็จของครูภูมิปัญญาไทยนั้น เราได้
ขยายผลจากตัวอย่างความสำเร็จที่เห็นชัดเจนแล้ว
โดย ครูแห่งชาติขยายผลจากการทำงานวิจัย ครู
ต้นแบบขยายผลจากรูปแบบการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดร. รุ่ง แก้วแดง

...ร่างกายของเรานั้น
ธรรมชาติสร้างมาสำหรับให้
ออกแรงใช้งาน มิใช่ให้อยู่เฉย ๆ ถ้าใช้แรง
ให้พอเหมาะพอดีโดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรง
ดล่องแคล่ว และคงทนยั่งยืน ถ้าไม่ใช้แรงเลย
หรือใช้ไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้
แต่จะค่อย ๆ เสื่อมไปเป็นลำดับ และหมดสมรรถภาพไป
ก่อนเวลาอันสมควร ดังนั้นผู้ที่ปรกติทำกรงาน
โดยไม่ได้ใช้กำลัง หรือใช้กำลังแต่น้อย จึงจำเป็นต้องหาเวลาออกกำลังกายให้เพียงพอกับ
ความต้องการตามธรรมชาติเสมอ
ทุกวัน...

พระบรมราโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
17 ธันวาคม 2523

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “**ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ**” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริง ในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทางและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญและมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธีระ ธีระ —
๑ —————
(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
กว่าจะเป็นครูต้นแบบ	1
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4
การสอนแบบ : สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4
ตัวอย่าง แผนการสอน	8
ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา	13
ตัวอย่าง โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้	17
ตัวอย่าง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้	21
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน	23
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง	25
แนะนำครูต้นแบบ 2542	35
คณะผู้ดำเนินการ	36

การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้
ด้วยตนเอง”

กว้างจะเป็น...

ครุต้นแบบ

ครูอริยา กิรติชีวัน เป็นครุต้นแบบวิชาภาษาอังกฤษ ปี 2542 อยู่บ้านเลขที่ 338 ซอยมหาเศรษฐี ตำบลตันธงชัย ถนนพระเจ้าทันใจ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เริ่มรับราชการครูเมื่อปี 2521 จนถึงปัจจุบัน รวมรับราชการครู 22 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย และได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน

จากการที่ครูไม่เคยหยุดนิ่ง และนิสัยให้ความเป็นกันเองกับเพื่อนครูในการถ่ายทอดความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีกับเพื่อนครูอยู่เสมอ ด้วยการสร้างความเข้าใจ และเป็นวิทยากรนิเทศฝึกอบรม ทั้งด้านการศึกษาหลักสูตร การเขียนแผนการสอน การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลสภาพจริง การจัดทำแฟ้มสะสมงาน การวิจัยชั้นเรียน จึงมีความคิดและมั่นใจในการที่จะชักชวนเพื่อนครูในหมู่กัลยาณมิตร สร้างศักยภาพของครู โดยพยายามสร้างแรงจูงใจให้เพื่อนครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ครูพัฒนา
ขึ้นมา นั้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ
ได้พัฒนางานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การสร้างสรรค์
สื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นสื่อจริง (Authentic
learning) เป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเพลิดเพลินในการเรียน ได้ทั้งสาระ
ความรู้และความบันเทิง

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การสร้างองค์ความรู้
ด้วยตนเอง”

จากแนวปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ที่เน้นให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองให้มากที่สุด เพื่อจะได้รู้จักตนเอง ผู้เรียนมีเสรีภาพในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มากที่สุด ผู้เป็นครูก็ต้องเป็นผู้นำในสังคม สร้างระเบียบ แบบแผนที่เหมาะสมให้เกิดขึ้น ครูมีหน้าที่ในการสอนกระบวนการประชาธิปไตยให้ผู้เรียนโดยเฉพาะ ต้องการให้นักเรียนสามารถนำกระบวนการนี้ไปใช้ในชีวิตจริงให้ได้ ครูจึงมีความเชื่อมั่นว่า ผู้เป็นครูควรจัดการเวลาสำหรับจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น ให้เสรีภาพกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในความเป็นจริงของชีวิต และทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อตนเอง และส่วนรวมให้มากที่สุด จึงได้เลือกใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักสำคัญ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษทุกครั้ง ครูจะให้ผู้เรียนเลือกจัดกลุ่มเอง ซึ่งพยายามชี้แนะไม่ให้ผู้เรียนจัดสมาชิกกลุ่มเกิน 6 คน ให้ผู้เรียนยอมรับในเหตุผล มีการเลือกผู้นำกลุ่ม (Tutor) เอง ปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่ม ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน มีการบันทึกผลการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดผลการเรียนรู้

ที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างให้ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข เพราะกระบวนการกลุ่ม ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางด้านภาษาร่วมกัน

กล่าวคือผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกพูดภาษาอย่างจริงจัง เพราะในชั้น ฝึกกิจกรรม ครูอริยาจะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนจับคู่ (Pair work) ฝึกพูด ภาษาสนทนาโต้ตอบกันตามแบบฝึกและจากเทปเพื่อฟัง (Native Speaker) และพัฒนาจนเกิดความคล่องแคล่ว แล้วให้ผู้เรียนกำหนดสถานการณ์สมมุติ (Role Play) เพื่อทักษะพูดได้อย่างอิสระ โดยครูคอยสังเกตพฤติกรรม และประเมินผลตามสภาพจริง จึงทำให้ชั้นนำเสนอผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นไปอย่างแท้จริง เพราะผู้เรียนได้พูดภาษาอังกฤษ สนทนาโต้ตอบตาม สถานการณ์ที่ใกล้กับความเป็นจริง มีครูคอยชี้แนะแก้ไข ให้กำลังใจ ทำให้ ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจที่จะพูดภาษาอังกฤษได้มากยิ่งขึ้น ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการใช้ ภาษาสื่อสาร (Communicative Approach) มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะพูดมากยิ่งขึ้น

กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

หลักการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิก ควรมีประมาณ 4-6 คน 2. ให้สมาชิกหมุนเวียนผัดเปลี่ยนกลุ่ม ผลัดกันทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม (Tutor) 3. เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
บทบาทของครู
ครู เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือ ในคราวจำเป็น และคอยกระตุ้นและให้แรงเสริม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม (Group Teaching) ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้รวมกลุ่ม (Co-operative Learning) จากแนวคิดของโรเบิร์ต อี สลาวิน (Robert E. Slavin, 1990) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มประมาณ 4-6 คน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนช่วยเหลือกันจนบรรลุเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้รวมกลุ่ม เป็นสิ่งที่ครูอริยาได้ยึดถือ และนำมาปฏิบัติทุกครั้งที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับชั้น ซึ่งมีนักเรียนชั้นละเกือบ 60 คน จึงต้องใช้วิธีแบ่งกลุ่ม

จากแนวคิดที่ได้ศึกษาเรียนรู้ ในแนวคิดหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมกลุ่ม เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางจิตวิทยาของผู้เรียน โดยมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จัดเตรียมแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนสะดวกในการฝึกในกลุ่ม จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาในรูปแบบกลุ่ม มีการวางแผนประเมินผลพฤติกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง โดยอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในรูปแบบการเรียนแบบกลุ่ม

การจัดกิจกรรมภาษาพาเพลิน (English Through Song)

ครู ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ในขั้น Presentation Stage โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นำ เพราะเพลงเป็นสื่อที่มีความไพเราะในอรรถรสของภาษา ผู้เรียนให้ความสนใจมาก เป็นสื่อที่มีความเข้าใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข และเพลิดเพลินกับการเรียนภาษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครูจึงได้นำเพลงที่คัดสรรแล้วมาเป็นสื่อการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะมั่นใจว่าจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สำนวนภาษา ได้เลียนเสียงภาษาได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้เรื่อง พยางค์ เน้นเสียง (Stress) จึงใช้เพลงเพื่อการฝึกทักษะ เพราะเพลงจะมีท่วงทำนองที่ไพเราะได้จังหวะ ลงเสียงเน้นที่ถูกต้องเสมอ นอกจากนี้ ยังพบว่า การร้องเพลงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียนภาษาได้มากยิ่งขึ้น ครูจึงได้เลือกสรรเพลงที่มีท่วงทำนองไพเราะ มีคำง่าย ๆ มีเนื้อหาสาระ และอรรถรสของภาษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ต้องการสอน คือ

- การออกเสียง (Pronunciation)
- คำศัพท์ (Vocabulary)
- สำนวนภาษา (Idioms)
- โครงสร้างทางภาษา (Structure)
- การอ่าน (Reading)
- การเขียน (Writing)
- การฟัง (Listening)
- การพูด (Speaking)

นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้ให้เกิดทักษะเชิงสร้างสรรค์ มีความประทับใจ ในความงาม และซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้ผู้เรียนรักภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ตระหนักว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ ตามจุดประสงค์ ที่วางไว้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทาง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

อย่างมีความสุข เพราะสื่อเพลงช่วยเร้าใจ และจูงใจให้ผู้เรียนให้ความสนใจในบทเรียน ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนที่เรียนช้าเข้าใจบทเรียนง่ายและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมการแสดงออก ทั้งในส่วนรายบุคคลและพหุติกรรมกลุ่ม ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนภาษา เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแนวทางการจัดการการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ว่า “จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้สื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ หลากหลาย”

ตัวอย่าง แผนการสอน

แผนการสอนที่ 13 จำนวน 2 คาบ

1. เรื่อง เพลง Love me Tender

2. สาระสำคัญ

การบรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสของคำประพันธ์เพลงได้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ศัพท์ สำนวนภาษา โครงสร้างที่เหมาะสม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดประสงค์ปลายทาง

บรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสของคำประพันธ์เพลงได้

4. จุดประสงค์นำทาง

1. อ่านคำประพันธ์เพลงได้ถูกต้อง
2. ร้องเพลงได้ถูกต้อง
3. บอกสำนวน โครงสร้าง ได้ถูกต้อง
4. เลือกใช้สำนวนภาษาได้เหมาะสม
5. เขียนบรรยายเพลงได้

5. เนื้อหาสาระ

1. Vocabulary Focus : fulfill, tender
2. Grammar Focus : การใช้ Adverb, Adjective
3. Communication Focus : Love me tender, love me true
Never let me go. Till the
end of time

6. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

6.1 Presentation Stage :

ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนฟังเพลง Love me tender จาก Music Video แล้วซักถามนักเรียนด้วยคำถาม

T : Do you like this song. ?

S1 : Yes, I do.

T : Can you tell the name of this song. ?

S2 : Yes, I can. / No, I can't.

T : Please tell me the name of this song.

S3 : Love me tender.

T : What kind of this song. ?

S4 : Love.

นักเรียนร้องเพลง Love me Tender.

6.2 Practice Stage :

นักเรียนร้องเพลงและดูเนื้อร้องจากแบบฝึกคือเพลง

“Love me tender”

นักเรียนฝึกร้องเพลงจนคล่อง ครูสังเกตพฤติกรรม

ประเมินผลครั้งที่ 1

ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน ดูแบบฝึกทักษะเพลง Love me tender แล้วอ่าน 1-2 รอบ เพื่อตรวจความถูกต้องของการอ่านคำประพันธ์เพลง ครูคอยชี้แนะ แก้ไขเพิ่มเติม

นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกสำนวนภาษา ที่นักเรียนชื่นชอบแล้ว นำเสนอเช่น

G1 : Love me tender, love me sweet.

Never let me go.

G2: Love me tender, love me true,

All my dreams fulfill,

For my darling. I love you,

And I always will.

ครูอธิบายเพิ่มเติมการใช้สำนวนภาษาเพิ่มเติม เช่น การใช้สำนวนภาษา Love me tender ควรจะเป็น love me tenderly (เพราะเป็นการใช้ Adverb ขยาย Verb คือ tenderly ขยาย love แต่ในเนื้อเพลงใช้ tender)

G3: Love me tender, love me long.

Take me to your heart.

G4: Love me, Love me dear,

Tell me you're mine.

I'll be yours through all the years.

Till the end of time.

ครูอธิบายเพิ่มเติม อาจใช้ love me dearly แทน love me dear

6.3 Production Stage :

นักเรียนแต่ละคนเลือกนำเสนอสำนวนภาษาจากเพลง Love me tender เพื่อบรรยายความซาบซึ้งในสุนทรียรสเกี่ยวกับบุคคลที่ชื่นชอบ

นักเรียนประเมินผลงานซึ่งกันและกัน แล้วนำเสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนประเมินผล เลือกผลงานที่มีคุณภาพนำเสนอ จัดบอร์ด นักเรียนเลือกสำนวนภาษาที่ประทับใจ บรรยายบุคคลอื่น ๆ ที่ชื่นชอบ

จัดทำชิ้นงาน (folio) สะสมใบแฟ้มงาน เพื่อประเมินคุณภาพการเรียนรู้ โดยรวมอีกครั้ง

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ บูรณาการไปสู่วิชาภาษาไทย วิชาศิลปะประยุกต์ได้

สนทนาทักทายและใช้ประโยคคำสั่ง ครูสังเกตพฤติกรรมแล้ว ประเมินผล อธิบายเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุง

7. สื่อ อุปกรณ์การสอน

1. เพลง Love me tender จาก Music Video
2. แบบฝึกทักษะ Language Practice
3. แบบฝึกทักษะ Grammar Focus (การใช้ Adverb)

8. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัด
2. สังเกตพฤติกรรม
3. ประเมินคุณภาพงาน
4. ประเมินผลการเรียนรู้
5. เกณฑ์การวัด

นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ในระดับ 8-10

นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ A = ดีมาก B = ดี C = ปานกลาง

นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ต่ำกว่า D ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

6. เครื่องมือวัด/แบบสังเกตพฤติกรรม
7. ผลงานนักเรียน

9. กระบวนการที่ใช้

1. กระบวนการเรียนภาษา
2. กระบวนการกลุ่ม
3. กระบวนการปฏิบัติ

10. กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนเลือกสรรเพลง หรือโคลงที่มีสำนวนภาษาที่ไพเราะ มาบรรยายความซาบซึ้งในบุคคลหรือสิ่งอื่น ๆ รอบตัว

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่ม/วิชา อ. 017 ภาษาอังกฤษ ม. 4 จำนวน 72 คาบ

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
1	พูดสนทนาโต้ตอบได้	1. Greeting /Parting 2. Introducing 3. Directions 4. Thanking	8
2	เขียนแนะนำตนเองได้	1. Resume 2. Letter 3. Application 4. Family Tree	8
3	ฟังสารที่กำหนดให้แล้วสรุปได้	1. Songs 2. Conversations 3. Dramas 4. News	8
4	อ่านสารแล้วจับใจความสำคัญได้	1. Sings 2. Classified Advertisement 3. News 4. Short Stories 5. Famous People	10
5	เขียนบรรยายสรุปได้	1. Persons 2. Places 3. Events 4. Animals 5. Nature 6. Instructions 7. Hobbies 8. Sports	16

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
6	พูดบรรยายสรุปได้	1. Famous Person 2. Amazing Places 3. Special Events 4. Pets 5. Sports 6. Current News	12
7	ฟังสารแล้วแสดงความคิดเห็นได้	1. Fashion 2. Sports 3. Entertainment 4. Songs 5. Fables 6. Advertisement 7. News	
8	มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและตระหนักในคุณค่ารวมของการใช้ภาษาอังกฤษ		

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

วิชา อ. 017 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
1	พูดสนทนาโต้ตอบได้	(Theme) 1. Greeting/Parting 1.1 Greeting (Topic) 1.2 Parting (Topic) 2. Introducing (Theme) (Topic)	2 2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
2	พูดสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับ	3.Directions (Theme) 3.1 At school (Topic) 3.2 At the Airport (Topic) 3.3 At the Attraction Area (Topic) 4.Thanking (Theme)	2 2
3	เขียนแนะนำตนเองได้	1. Resume (Theme) 2. Letter (Theme) 3.Application (Theme) 4.Describing (Theme) Family Tree (Topic)	2 2 2 2
4	ฟังสารที่กำหนดให้แล้วสรุปได้	1. Song (Theme) 1.1 เพลง Beautiful Sunday (Topic) 2.Conversations (Theme) เรื่อง Vacations (Topic) 3.Dramas (Theme) Pan Thai Norasing (Topic) 4.News (Theme) Mother's Day (Topic)	2 2 2 2
5	อ่านสารแล้วจับใจความสำคัญได้	1. Signs (Theme) 1.1 Traffic Signs (Topic) 1.2 Instructions (Topic) 1.3 Warning Signs (Topic) 2.Advertisement (Theme) 2.1 Job Ads. (Topic) 2.2 Food Ads. (Topic)	2 2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
		3. News (Theme) Environment (Topic)	2
		4. Short Stories (Theme) Adventure (Topic)	2
		5. Famous People (Theme) "Chuan Leekpai" (Topic)	2
6	เขียนบรรยายสรุปได้	1. Person (Theme) (Mother + Father) (Topic)	2
		2. Important Place (Theme) Elephant Training Center (Topic)	2
		3. Loy Krathong Festival (Theme)	2
		4. My pets (Topic)	2
		5. Chae Son Water Falls (Topic)	2
		6. Instructions (Topic)	2
		7. My hobbies (Topic) My favorite spots (Topic)	2
7	พูดบรรยายสรุปได้	1. Chuan Leekpai (Topic)	2
		2. Elephant Training Center (Topic)	2
		3. Loy Krathong Festival (Topic)	2
		4. My lovely pet (Topic)	2
		5. My favorite sport (Topic)	2
		6. Drugs (Topic)	2

ลำดับที่ วันเดือนปี	จุดประสงค์ปลายทาง	เนื้อหา	คาบ เวลา
8	ฟังสารแล้วแสดงความคิดเห็นได้	1. Fashion (Hair Style) (Topic) -Hair Style -Dress Style 2. Football Euro (Topic) -Football 3. T.V. Program (Topic) -Nov 4. Sad Movies (Topic) 5. The Frogs and the Leader (Topic) 6. Movies Stars (Topic) 7. Cencert/Shows (Topic)	1 2 1 2 1 1 2
		รวม	72

ตัวอย่าง โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้

1. ชื่อ โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษหลัก อ. 017
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

2. ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายมุ่งเน้นเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการเรียน จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้ สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรคาดหวัง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ
2. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้
4. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของผู้เรียน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อประโยชน์ต่อครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาของบุคลากรในสถานศึกษา
3. เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรคาดหวัง

5. แนวคิด หลักการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา

1. พัฒนาแผนการเรียนรู้ เน้นกระบวนการและ ใช้ CIPPA MODEL
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเรียนภาษา
3. พัฒนาแบบฝึกทักษะ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการวัดสภาพจริง

6. วิธีดำเนินการวิจัย

- 6.1 สื่อ
- ทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ
  - ทำแบบฝึกทักษะ (พัฒนาปรับปรุง) - แบบสังเกต
  - ทำเครื่องมือวัดและประเมินผล - แบบประเมินผล

วิธีการ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย

ใช้ Constructivism

ใช้ CIPPA Model

ใช้ระบบ 3 P - Presentation Stage

- Practice Stage

- Production Stage

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา

-ใช้กระบวนการกลุ่ม

-ใช้กระบวนการ Peer Group

-ใช้กระบวนการเรียนภาษา

-ใช้กระบวนการนิเทศคู่สัญญา (เพื่อนช่วยเพื่อน)

-ใช้การสังเกต/การบันทึกผล

- 6.2 นักเรียนที่เป็นปัญหาต้องพัฒนา** จำนวน 56 คน
มัธยมศึกษาปีที่ 4/9
- 6.3 ระยะเวลาในการแก้ปัญหา/พัฒนา** 2 ปีการศึกษา
(2 ภาคเรียน) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 - 2544
- 6.4 เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล**
- เครื่องมือ
1. ข้อทดสอบ Pretest
  2. แผนการเรียนรู้
  3. ข้อทดสอบ Posttest
  4. แบบสังเกตพฤติกรรมรายคาบ
  5. แบบประเมินผลการเรียนรู้รายคาบ
- การรวบรวมข้อมูล**
- คะแนนทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (Pretest - Posttest)
  - คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วัดพฤติกรรมระหว่างเรียน)
- 6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล/การนำเสนอข้อมูล**
- การวิเคราะห์ข้อมูล - ใช้ค่าสถิติ $\bar{X}$, S.D.
- การนำเสนอข้อมูล - รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษ อ.017
- โดยใช้ค่า $\bar{X}$, S.D.

7. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

2 ปีการศึกษา

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์อริยา กิรติชีวัน

9. ระยะเวลาดำเนินงาน

2 ปีการศึกษา

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาปฏิบัติ											
		2543						2544					
		พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค
1.	ปรับแผนการเรียนรู้												
2.	สร้างแบบฝึก (ปรับใหม่)												
3.	สร้างแบบทดสอบ (ปรับใหม่)												
4.	ปฏิบัติกิจกรรมทดลอง (Treatment)												
5.	รวบรวมข้อมูล												
6.	วิเคราะห์ข้อมูล												
7.	สรุปเขียนรายงานการวิจัย												

ตัวอย่าง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สภาพจริง)

วิชาภาษาอังกฤษ อ 017 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

จุดประสงค์ที่ 1 พุดสนทนาบอกทิศทางได้ (Directions)

แบบสังเกต (การเรียนรู้)

เลขที่	ชื่อนักเรียน	เกณฑ์การประเมิน					
		การออกเสียง (4 คะแนน)	การใช้ภาษาถูกต้อง (4 คะแนน)	ท่าทาง (4คะแนน)	ความคล่องแคล่ว (4คะแนน)	การใช้ภาษาสื่อสาร (4 คะแนน)	รวมผล การเรียนรู้ (20 คะแนน)
1							
2							
3							
4							

แบบสังเกตพฤติกรรม

เลขที่	ชื่อนักเรียน	เกณฑ์การประเมิน					
		ความสนใจ (4 คะแนน)	ความตั้งใจ (4 คะแนน)	ความร่วมมือ (4คะแนน)	ความ ซื่อสัตย์ (4คะแนน)	ความรับผิดชอบ (4 คะแนน)	รวมผล การเรียนรู้ (20 คะแนน)
1							
2							
3							
4							

เกณฑ์การประเมินผล

นักเรียนอยู่ในระดับ

- ดีมาก (A)   คะแนน 18-20 (ความสามารถในระดับสูง)
- ดี (B)   คะแนน 15-17 (ความสามารถค่อนข้างดี)
- ปานกลาง (C)   คะแนน 10-14 (ความสามารถในระดับปานกลาง)
- ควรปรับปรุง (D)   คะแนนต่ำกว่า 10 (ควรพัฒนาปรับปรุง)

ความคาดหวัง

ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสาร โดยสามารถพูดสนทนาบอกทิศทางได้ และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

ภารกิจของครูต้นแบบ

เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้

การสร้างพันธกิจ

พันธกิจระหว่างครูเครือข่ายกับครูต้นแบบ โดยการสร้างพันธกิจใกล้ชิดกับครูเครือข่ายโดยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา โดยเริ่มสานิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เพื่อนครู ขยายผล การเขียนแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ การจัดทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม การวัดและประเมินผลสภาพจริง การวิจัยชั้นเรียน และการจัดทำแฟ้มสะสมงาน มีการนิเทศภายใน และการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

เริ่มจากการประชุมครูเครือข่าย เพื่อชี้แนะแนวทางการสร้างพันธกิจร่วมกันโดยใช้ระบบคู่สัญญาแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ให้คำแนะนำด้วยความปรารถนาดีต่อกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนแนวคิด เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ครูต้นแบบสานิตการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูเครือข่ายสังเกต การสอน มีการประเมินผลให้ข้อเสนอแนะ ครูเครือข่ายจับคู่กันนิเทศแบบคู่สัญญา ครูต้นแบบคอยให้ความช่วยเหลือ

ตลอดเวลา 6 เดือน มีการติดตามผล รายงานผลความก้าวหน้าของครูเครือข่าย ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรับเกียรติบัตรครูเครือข่าย จัดนิเทศอบรมเรื่องการประเมินสภาพจริง การวิจัยชั้นเรียนให้ครูเครือข่ายในปี 2543 พร้อมกับเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

จากครูต้นแบบ

ขยายสู่เพื่อนครูเครือข่าย อย่างไม่หยุดยั้ง

เมื่อได้เป็นครูต้นแบบโดยสมบูรณ์แล้ว ได้มีเพื่อนครูกัลยาณมิตร มาสมัครเป็นครูเครือข่ายที่เป็นกัลยาณมิตรมากมาย ทั้งในโรงเรียนและโรงเรียนอื่นๆ ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ และจังหวัดเชียงใหม่

บทบาทของครูที่สำคัญคือ ได้พยายามเปิดโอกาสให้ครูเครือข่าย บริหารจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินสภาพจริง การทำวิจัยชั้นเรียน ให้ครูเครือข่ายเข้ารับการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียน มีการประเมินผลร่วมกัน นำเสนอการเขียนแผนการสอน การทำวิจัยชั้นเรียน มีการร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ และแก้ไขพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน ร่วมวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ครู ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบคู่สัญญา และแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา (การประเมินภายใน) ขึ้นมา และทดลองปฏิบัติแล้ว ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ จึงขอเรียนเสนอไว้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูที่ผู้สนใจโดยทั่วกัน ดังนี้

การนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

1. มโนทัศน์พื้นฐาน (Basic Concept) ของการนิเทศแบบคู่สัญญา

การนิเทศแบบคู่สัญญา เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้นิเทศกันเอง ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผู้ที่จะแก้ไขและพัฒนาตนเองได้คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ขีดปัญหา มากที่สุด เมื่อพบปัญหาแล้ว รู้จุดที่จะพัฒนาตนเองได้คือผู้ที่อยู่ใกล้ขีด ปัญหามากที่สุด พบปัญหาแล้ว รู้จุดที่จะพัฒนาปรับปรุงเป็นการเกื้อกูลกัน เชิงกัลยาณมิตร ให้ความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ การนิเทศคู่สัญญาใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นตัว นำ ในการนิเทศ คือ **ขอ - เชื้อ - ช่วย** (ผู้ที่รักใคร่ขอพบพอกัน จะเชื้อพียง และช่วยเหลือกัน ด้วยความปรารถนาดีต่อกัน นั่นคือการประเมินภายใน ที่แท้จริง)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอนแบบ คู่สัญญา (Theory Back up)

2.1 ระบบ Buddy System เป็นวิธีจับคู่กัน เพื่อปฏิบัติ ภาระกิจร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.2 ระบบคู่สัญญา เป็นระบบการทำงาน แบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ซึ่งใช้ปรับพฤติกรรมสร้างพันธกิจต่อกัน ให้คำแนะนำ ชี้แนะด้วยความปรารถนาดี เปิดโอกาสให้ตักเตือน ช่วยกันแก้ไขพัฒนา ปรับปรุงภาระงานให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 การนิเทศมุ่งพัฒนาคนและพัฒนางาน คือเน้นมิตรสัมพันธ์ (Concern for people) และพันธกิจสัมพันธ์ (Concern for production) คือได้ทั้งคน และได้ทั้งงานซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสัยการทำงาน

ตามแบบวัฒนธรรมไทย เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นการพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ สร้างพลังการทำงาน

3. หลักการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

3.1 เสนอแนวคิด ศึกษาแนวคิดยอมรับหลักการ จับคู่สัญญา ที่มีปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันวางแผนการนิเทศ สร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนแผนการสอน และเลือกสรรสื่อ วางแผนวัดและประเมินผล จัดทำแฟ้มสะสมงาน เตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (คู่สัญญาต่าง ๆ เขียนแผนการสอนของตนเอง)

3.2 สาธิตให้ดู แต่ละฝ่ายสาธิตการสอนตามแผนการสอนของตน สังเกตคู่สัญญา บันทึกข้อดี ข้อเด่น และแนวคิดที่ควรพัฒนาปรับปรุง ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยซึ่งกันและกัน และปรึกษาหาแนวทางพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นนำจุดเด่น ของคู่สัญญามาบูรณาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแสวงหาแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบใหม่ นำเอาส่วนดีของคู่สัญญามาผสมผสานกัน

3.3 ปฏิบัติ นำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีของคู่สัญญา มาพัฒนาปรับปรุง และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในแผนการเรียนการสอนต่อไป มีการนิเทศซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่ง แล้วสรุปผลการนิเทศการสอน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

4.1 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน

4.2 แบบบันทึกผลคู่สัญญา

4.3 แบบวิเคราะห์การสังเกตการเรียนการสอน

5. การประเมินผลการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

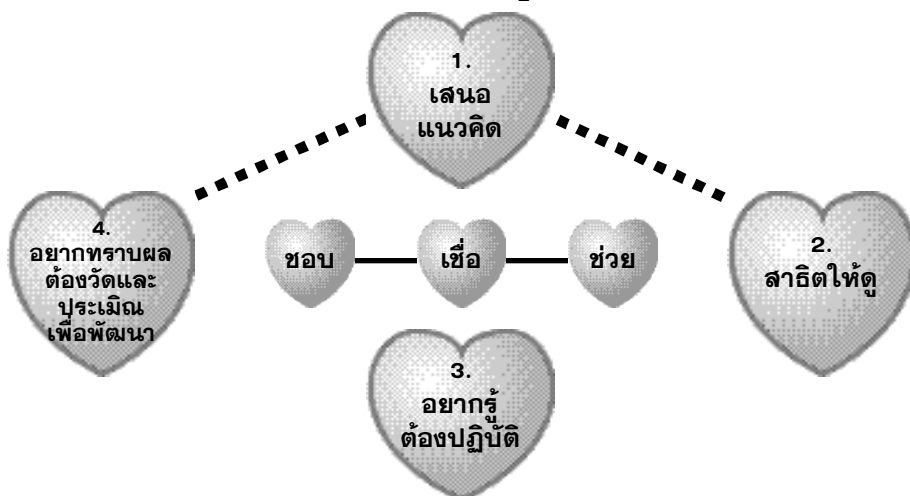
5.1 การสังเกตการสอน โดยคู่สัญญาผลัดกันทำการสอน และนิเทศการสอน

5.2 ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

6. บทบาทของคู่สัญญา

บทบาทของคู่สัญญา ต้องเป็นมิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เปิดใจกว้าง ยอมรับซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ศรัทธาต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยอมรับคำวิจารณ์ในเชิงแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา อย่างมีเหตุผล คู่สัญญาต้องหมั่นใฝ่รู้ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ ทนต่อเหตุการณ์ มีการนำความรู้ใหม่ๆ วิธีการใหม่ มาพัฒนาปรับปรุงงาน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุผลเป็นเด็ก เก่ง ดี มีสุข

7. กระบวนการนิเทศแบบคู่สัญญา

ตัวอย่าง แบบสังเกต

แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา (การประเมินภายใน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของคู่สัญญา

1. ผู้สังเกตการจัดการเรียนการสอน คือ.....(คู่สัญญา)
 ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือ.....(คู่สัญญา)
 กลุ่มสาระ (วิชา)..... ชั้น.....
 วันที่..... เดือน..... ปี..... ครั้งที่.....

ตอนที่ 2 สังเกตการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนการสอนของคู่สัญญา	ระดับคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์					
2. มีสาระสำคัญที่ถูกต้องชัดเจน					
3. มีจุดประสงค์ปลายทางที่ครอบคลุมชัดเจนวัดได้					
4. มีจุดประสงค์นำทางที่มีความชัดเจนเป็นขั้นตอนสู่ปลายทาง					
5. มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมจากสื่อจริงใกล้ตัว					
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้					
8. มีการใช้แบบฝึกทักษะหรือใบความรู้ ใบงาน ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
9. มีสื่อประกอบการเรียนรู้ ที่เหมาะสม					
10. มีการวัดและประเมินผลครบองค์ประกอบของการวัด ตามสภาพจริง					
11. มีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง					
12. มีการเขียนแผนการสอนด้วยตนเอง					
13. มีการบันทึกผลการเรียนการสอน					
14. มีมาตรฐานควบคุมคุณภาพ					

เกณฑ์   5 = ดีมาก   4 = ดี   3 = ปานกลาง
                  2 = พอใช้   1 = ควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ผู้สังเกตบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมของคู่สัญญา)

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Presentation Stage)

.....
 .....

3.2 ขั้นการฝึกเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (Practice Stage)

.....
 .....

3.3 ขั้นการสรุปผล/นำเสนอผล (Production Stage)

.....
 .....

3.4 มีการบันทึกผลการเรียนหลังการจัดการเรียนการสอน

.....
 .....

3.5 มีการรายงานระดับคุณภาพตามมาตรฐาน

.....
 .....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอ/แนวคิด จากการสังเกตสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของคู่สัญญา

4.1 จำนวน ผู้เรียน..... คน/ชั้นเรียน

4.2 สื่ออุปกรณ์.....

4.3 การจัดชั้นเรียน.....

4.4 การควบคุมชั้นเรียน.....

- 4.5 การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....
- 4.6 ความสนใจของผู้เรียน.....
- 4.7 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนของครู.....
- 4.8 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน.....
- 4.9 วิธีการให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้.....
- 4.10 วิธีการวัดและประเมินผลสภาพจริง.....
- 4.11 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (บันทึกผลการประเมินภายในของคู่สัญญา).....

.....

ลงชื่อ.....คู่สัญญา

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ครูต้นแบบ

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

แนะนำ
ครูต้นแบบ

แนะนำ ครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล   นางอริยา กิรติชีวัน

ตำแหน่ง   อาจารย์ 3 ระดับ 8

สถานที่ทำงาน/สังกัด

ชื่อสถานที่   โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

สังกัด   กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตำบล   หัวเวียง   อำเภอ   เมือง

จังหวัด   ลำปาง   รหัสไปรษณีย์   52000

ที่อยู่   บ้านเลขที่ 338   หมู่ที่   1

ซอย   มหาเศรษฐี   ถนน   พระเจ้าทันใจ

ตำบล   ดันธงชัย   อำเภอ   เมือง

จังหวัด   ลำปาง   รหัสไปรษณีย์   52000

โทรศัพท์

โทรศัพท์ที่ทำงาน   0-5422-7603 ต่อ 129

โทรศัพท์ที่บ้าน   0-5422-6981

โทรศัพท์มือถือ   0-1883-2741

โทรสาร   0-5422-6981 (บ้าน)

0-5422-2122 (โรงเรียน)

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ดร.นงราม เศรษฐพานิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
นางสาวมยุรี จารูปาณ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางอรوريا กิรติชีวัน
ครูต้นแบบ ปี 2542
วิชาชีพวิทยา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ศาสตราจารย์นภา โล่ห์ทอง

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวสมรัชนีกร อ่องเอิบ
นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ
นางสาวชนิดา อาคมวิฒนะ

บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอฟารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรื

การขยายผลความสำเร็จ ความสำเร็จ
ของครูแห่งชาติ ความสำเร็จของครูต้นแบบ และ
ความสำเร็จของครูภูมิปัญญาไทยนั้น เราได้
ขยายผลจากตัวอย่างความสำเร็จที่เห็นชัดเจนแล้ว
โดย ครูแห่งชาติขยายผลจากการทำงานวิจัย ครู
ต้นแบบขยายผลจากรูปแบบการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดร. รุ่ง แก้วแดง